

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΝΟΣ Β.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 21 του Νοέμβρη 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Οικονόμου: αριθ. 4

ΑΡΙΘ. 123

ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ

SRINAGAR

Στην κοιλία ή βάρου απογοητιστή πιά στο ήρεμο πο-
τάμι

Και το νερό σιγά σιγά χαθεί τ' άερογάμι
Κ' οι λεύκες οι λιγνοποιήσι μεσ' τα κλαδόφυλλά τους
Της νύχτας ναυορίζουνε τα όνειράτα. Μ' αλάργα

Φαυδοκίωνα κι άρχοντικά πλατάνια οδρανοσιέκουν
Μυροδόμαστη ξαπλώνοντας τή φροντισιά τους γύρω.
Και κοίταξε, Κόρη του 'Ηλιού, πάνω άπ' τις κεφα-
λές μας

'Η ξαστεριά άσημύδαμρα σταλάζει και τ' άγέρι

Ροθμίζει την άστροφεγγιά. Μά σ' νυστάζεις, Σκλάβο
Της ήδονης, και το γυμνό τεττώοντα κορμί σου
Θές νά χαρής το νόκωμα και της φιλιās τόν ύπνο.

'Αποιομίσου. 'Η λύπη μου σ' σκιάζει έλειμονήτρα—
'Ω κάλικο είδοιο όμορφιάς και ψευτοσύνης άνθος,
'Ανοιώδη σιά μεσ' της ψυχής διαβάνεις την άγάπη!

ΕΡΜΟΝΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

'Ο καλός μας φίλος και φίλος άληθινός της πα-
τρίδας μας κ. Κάρολος Ντίντριχ είχε την καλωσύνη
νά μās στείλει τώρα τελευταία όσα γράμματα του
Καμπύση κατέχει, και τὰ δημοσιεύουμε σήμερα με
την πεποίθησι, ότι θα εύχαριστηθούνε όσοι τὰ δια-
βάσουνε, καθώς εύχαριστήθηκαν κι όσοι διαβάσανε και
τὰ γράμματα του Καμπύση προς τόν ποιητή Κώ-
στα Χατζόπουλο, που τὰ δημοσιεύσαμε πέρυ στην
άριθμό 30 του «Νουμά».

Το πρώτο γράμμα του Καμπύση είναι σταλμένο
άπό την 'Αθήνα στις 2 του Μάη του 1897.

«'Ελθε, γράφει, τὸ γραμματάκι σας άπό τόσο
καιρό κ' ἐνῴ ήθελα νά σας γράψω κάτι, τὸ χέρι μου
ἐπιάνονταν και δέν μπορούσα... 'Η ψυχή μου αλά-
κερη είναι γιομάτη τόσο λογικό πόνου. Και τούς
πόνους αὐτούς, βλέπω, πὸς δέν μπόρεσε νάν τους
ἐμποδίσει ή και νάν τους μετράσει ή πεποίθησή
μου άπ' τήν άρχή του χρόνου και τῶν άφορμῶν πὸς
θα δυστυχήσει ή πατρίδα μου...

«Προχτές είδα μιά σας διατριβή για τίς σκέ-

τες της 'Ελλάδας και της Γερμανίας, για τήν έ-
χρηστα της Γερμανίας στην 'Ελλάδα. Δι θέλω νά
πῶ τὸν αντίλογό μου στους λόγους που φέρνατε, μὰ
μέ κυριέψεν ένας πόθος νά σας γράψω λίγα λόγια,
ίσως κι άσχετα.

«... 'Ο Κλασικισμός!.. Βραχνάς μου κάθεται
στά στήθια. Κάθε φορά που τόν άκούω, δλο μου τὸ
κορμί ταραζεται και φρισονάρει!.. Δέν είναι για μās
μεγαλύτερο άλλο κατάμουτρα πέταμα της μικρότη-
τάς μας και της αδυναμίας μας. παρά νά μās θυ-
μίζουν τόν Κλασικισμό και νά μās δείχνουν μιά
προστασία ή νά μās λένε ένα γλυκό λόγο, σαν ψί-
χало σε διακοιόνση, μόνο γιατί ζούμε στους τόπους
που έζησαν άλλστες ή Περικλής κι ή Φειδιās!..

«... Τί 'Ημιθέους και τί ήθρώπους νάν τους
περνούσαν εκείνους στη φαντασία τους οι Φιλέλλη-
νες της εποχής!.. 'Ω λάμψη που θα σκορπίζανε
κ' οι άπόγονοί τους!.. Τρεχάτε, Φιλέλληνες, στην
'Ελλάδα!.. 'Εκει θα ίδήτε τή χλαμύδα! Θάκούστε
στην 'Αθήνα τούς σοφιστές και τούς ρήτορες στην
Ιλύνα. Στο σαλόνι της 'Ασπασίας θάντικρύστε
τούς καλλιτέχνες και τούς φιλοσόφους. Στο θέατρο
θήκούστε του Αίσχύλου τούς «Πέρσες» και τούς
«Βατράχους» του 'Αριστοφάνη. Τις ραψωδίες του
'Ομήρου όλοι τους θάχουν στα χείλια κ' οι νεανίαι
θα τραγουδούν στα σοκάκια του Πίνταρου τούς
όμνους και της Σαφώς τὰ μινυρίσματα!.. Τρεχάτε
στην 'Ελλάδα τῶν περάτων οι Φιλέλληνες κ' οι άρ-
χαιοφίλοι, εκεί στο στάμιο του Πειραιά θνάτικρύστε
τὸ μνημοῦρι του Θεμιστοκλή και μέσα στο λιμένα
οι τριήρες οι δοξασμένες, οι Σαλαμινομάχισσες, εκεί
θα πλέχουν... Τρεχάτε στην 'Ελλάδα για τούς
'Ελληνες... κι αν μιά φορά είναι νά πεθάνουμε για
την 'Ελλάδα, ὡ θεία δάφνη, μιά φορά κανείς πε-
θαίνει!

«... Μήν τὰ θυμάμαι άρτά... Τὸ βάρος τῶν
προγόνων μας είναι πολύ, πολύ μεγάλο... Τήνο-
μά τους και μόνο με πλακώνει, σά βουνό, σαν
τόν 'Ολυμπο!.. Δέν είμαι λεπτερός καθόλου κ' εί-
μαι καταδικασμένος νά είμαι αιώνια σκλά-
βος τους. Νά κάμω τίποτα δέν μπορώ, γιατί είμαι
άπόγονος του 'Εβριπίδη. 'Η 'Ακρόπολη λάμπει κι
ή Παρθενώνας, άτίμητο πετράδι της γιγάντια:
άφτης κολώνας της ήθρωπότητας και τῶν αιώνων,
κι θαμπώνει και με σκεπάζει! — Ούτε νά περπα-
τήσω δέν μπορώ και μονάχα κλαίω... κλαίω γιατί
είμαι ή ανήξιος άπόγονος του μεγάλου προγόνου!..

«... Γράμισε τήν ιστορία, σάισε τὸ βιβλίο,
θάψε τήν παράδοση, νά ζωντανέψω λίγο, νάνα-
σάνω λίγο, νά γίνω κ' ἐγώ κομάτι ήθρωπος. Νά
με κοιτάζουν και μένα και νά λένε: Είναι ή Ρω-
μιάς!.. 'Ω! ές πάψω πιά νάκούω: Είναι ή άπόγο-
νος τῶν 'Ελλήνων!..

'Η καταδίωξη του κ. Γαβριηλίδη μās ξά-
φνιασε. Δέν τήν έπεριμέναμε. Σ' εποχή που ή
Πολιτική όργιάζει και που ή Τύπος τήνε συν-
τροφεύει πιστότατα στα Βακχικά της όργια—
σ' εποχή που ή Δημοκρατία και ή Αδλοκολα-
κεία και ή κάθε πολιτική κ' ήθνική άτιμία
τραβάνε κάθε ώρα και στιγμή κι άπό μιά κλω-
τσιά ήρωικά κατάστηθα στο συφροιασμένο αὐτό
'Εθνος, βγήκε ένας άνθρωπος και φώναξε με
πόνος και με δύναμη, σαν άληθινός πατριώτης
και σαν ήπόπτης άλλης, καλής εποχής, την
'Αλήθεια, κι ή άνθρωπος αὐτός αντί νά στε-
φανωθεί, φυλακίζεται. Και φυλακίζεται μάλι-
στα γ' 'Αντιβασιλικός.

'Εδώ ίσα ίσα είναι που χάνει κανένας τὸ
μυαλό του. Βεβαιότατα, κείνοι που σκεπτή
κανε νά καταδιώξουνε τόν Γαβριηλίδη, δέν τὰ
διαβάσανε τάρθρα του. 'Η κι αν τὰ διαβάσανε,
δέν τὰ νοιώσανε, ή δέν θελήσανε, γιατί δέν
τούς έσύφερνε, νά τὰ νοιώσουν.

Δέν βρίζεται ή Α. Μ. στάρθρα του Γαβριη-
λίδη και δέν μπορούσε νά βριστεί, γιατί ή
Γαβριηλίδης ούτε Καρώνης ούτε Γιάνναρος
είναι νά ξερνάει βρισίες για νά δημοκοπεί, για
ναύξάνει τήν κυκλοφορία του. 'Ο Γαβριηλίδης
ξέρει που θα χτυπήσει, που πρόεπει νά χτυ-
πήσει για νά φέρει καλό. Δέν χτυπάει τή Βασι-
λεία, μὰ κείνους που χτυπάνε τή Βασιλεία,
που τήνε κουρελιάζουνε, που τήν εξευτελί-
ζουνε για νά κάνουνε τή δουλιά τους, για νά
κερδίσουνε τόν πόντο τους. Χτυπάει κείνους
που τριγυρίζουνε τή Βασιλεία, και που σηκώ-
νουν γύρω της ένα σύγνεφο κατάμαυρο άπό
ψευτιά κι άπό κολακεία — ένα σύγνεφο βαρύ
που δέν θα μπόρεσει νά τὸ τρυπήσει ποτέ ή
ήλιος της 'Αλήθειας.

Τάρθρα του Γαβριηλίδη έπρεπε νά τὰ δι-
βάσει ή Α. Μ. 'Ητανε άρθρα βασιλικώτατα.
Κ' έπρεπε ή Α. Μ. ακόμα νά καλέσει τόν πα-
ληκαρά πατριώτη δημοσιογράφο και νά τόνε
συχαρεί για νά δώσει έτσι κουράγιο και σάλ-
λους νά Του μιλήσουνε πατριωτικά κι άληθινά
όπως Τού μιλήσει ή Γαβριηλίδης.

Τούς Θρόνους και τὰ 'Εθνη, δέν τὰ σώζει
ή Ψυτιά κ' ή Αδλοκολακεία. Τὰ σώζει ή
'Αλήθεια και μονάχα αὐτή τὰ θεμελιώνει γερά
στη συνείδηση του Λαού και στις σελίδες της
'Ιστορίας.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

«... Μακαρισμένοι που δεν κατοικούν σ' αρχαίους τόπους! Μακαρισμένοι κείνοι που κατοικούν τη Φοινίκη που κατοικούν την Αίγυπτο, που κατοικούν την Καρχηδόνα. — Δεν έχουν ούτε προγόνους, ούτε φίλους των προγόνων τους. Αν τους αγαπάει κανείς, αγαπάει τους ίδιους! Σας ζουλέσω μακαρισμένοι... Έσείς θα ζείτε, θα γίνετε και σεις πρόγονοι μια μέρα, αν το θελήσετε, κι ως μη κημετε δ,τι θα κάμω εγώ, δ,τι κάνω εγώ, δ,τι εκάμα εγώ ο Ρωμιός!.. Εγώ είμαι φτωχός καταδικασμένος τής Μοίρας... Είμαι απόγονος!

»Τους θρήνους μου, αξιότιμε κύριε, μη τους παρεξηγείστε. Ξέρω πως ο έχθρος ο μεγάλος δεν είναι ούτε τόσο ο φίλος των προγόνων μου, όσο άφθός ο απόγονος, εγώ ο ίδιος!.. Ναί!.. Τόν κλασικισμό έχουμε προσφάγι και μείς! Όχι!.. οι Τούρκοι! Δεν είναι τίποτες οι Τούρκοι! Οι Ρωμιό μου τους έτασκισαν τότες. Και σήμερα οι απόγονοι των Έλλήνων τους ξαναφέραν. Δεν είναι σαν τους δασκάλους καταστρεφτικοί σι μζ; οι Τούρκοι! Ο Τούρκος ίσως άξιο θα ούγει και θα ξανατσακίζονταν αν του ρίχνονταν ο Ρωμιός κι όχι ο απόγονος των Έλλήνων... Μά ποιός Φρειδερίκος μεγάλος θα κάμει Έθνος και το δικό μου τόν τόπο!..

«Γλυκειά μου πατρίδα, που σου βούλωσαν τη ζωή σου με την αρχαιότητα. — Άς ήταν να γιατρέβουσαν από την τρομερή άρτη άρρώστειά! Οι καμπάνες τής Άγιου-Σοφιάς θάκουστούνε στα τετραπέρατα τής Ρωμιοσύνης!

«Θά ήθελα να σας έλεγα κάτι για τή γλώσσα μας, άπαντώντας και στο γραμματάκι σας και κάτι για την καταγωγή μας, άπαντώντας και στη διατριβή σας... Μά θα σας πώ μόνο πως έμεις είμαστε Ρωμιόι. Έχουμε μέσα μας πολύ χυμό κι από τους Έλληνες κι από τους Ρωμαίους, κι από τους Σλάβους κι από τους Βενετσάνους κι από τους Άρβανίτες, κι από τους Τούρκους κι από κάθε που πέρασαν από τόν τόπο μας κι άφομοιώθηκε.. Κ' έτσι μορφώθηκε η Φυλή μας, η Φυλή των Ρωμιών... Από τέτια φυλή χιλιοδιασταθρωμένη πατάχτηκεν η γιγάντια γενεά του 1821... Και, Θεέ μου, άρκεσαν έβδομήντα χρόνια δασκαλικό δηλητήριο να γίνουμε έφυλισμένοι Έλληνες!

«Σταματώ πιά! Συμπαθείστε με, που σας κούρασα. Μου είσατε πολύ, πολύ άγαπημένε. Αν αγαπάτε την Αρχαιότητα, μά ξέρετε και τους Ρωμιούς καλά και δε μπορεί παρά να σας είναι κι άφοι άγαπητοί!...

Τό δεύτερο γράμμα, από την Άθήνα κι αυτό, έχει χρονολογία 19 του Νοέμβρη 1897.

«Πιστέψτε μου πως θαυμάζω τή γνώση σας για τὰ καθέκαστα τής φιλολογίας μας. Ρωμιούς να φάξω δεν θα βρω να τήν ξέρουν έτσι. Τόσο για τὸ γλωσσικό ζήτημα και τὸ αίστημά του, όσο και για τήν δλη κίνηση. Πως λοιπόν ξέρετε τόσα για μας και χωρίς ακόμα να ξέρετε τόν τόπο μας; Γιατί ο κ. Πασαγιάννης μά βεβαίωσε πως στο Βερολίνο μάς γνωρίσατε κι άπ' άφτου μάς παρακολουθάτε μονάχα.

«Σας έφκαριστώ πολύ πολύ για τὰ κολακεφτικά σας λόγια. Τὰ βιβλία μου είναι φτωχά ακόμα όταν δεν λένε δ,τι θέλει κι άπαιτεί τὸ άπιαστον όνειρό μου, για μένα είναι φτωχά κι άνεπαρκή. Δεν ξέρω αν θα μπορέσω μια μέρα να κάμω κάτι που να προσεγγίζει σ' δ,τι θέλω, μά σήμερα, αν δεν είμαι άπογοητευμένος με τὸ έργο μου, είναι για τόν λόγο που ειπα στον προλογάκι: «Η Τέχνη μου είναι μια Ζωή».

«Μου ζήτησα να σας στείλω τις άληθινές κρίσεις των δικώνε μας. Δεν θα λάβω τήν εύχαρίστηση να σας τις στείλω. Όχι κρίσεις, μά ούτε άναγγελία του βιβλίου δεν έγινε. Ό,τι γράφηκε μόνο στο «Άστ» μια μέρα, σας τὸ στέλω για χάρι. Μου ζητάτε άκόμη να σας πώ τήν ιδέα μου για τις έντύπωσης τις δικές σας. Ός τήν ώρα κάμποσοι φίλοι μουστειλαν σι γράμμα τήν κρίση τους—οι περισσότεροι άξιωματική. Έλαβα τήν έφκαιρία να ταξινομήσω μερικά πράματα, άπαντώντας στις κρίσεις εκείνες. Κάτι για τή γλώσσα, κάτι για τὸ διάλογο, κάτι για τή Ρωμαίικη ψυχή, κάτι για τήν Τεχντροπία. Τί τὰ θέλετε οι δικές σας οι έντύπωσης, όπως τις λέτε, φτάνουν βαθύτερα στόρικό πνεύμα μου που έσύλαβε κ' έμόρφωσε τὰ δυό στερνά μου δράματα.

«Έχω παρατηρήσει κι άλλοτε τήν άξυδέρεια του Γερμανού. Όξω που σήμερα η Τέχνη, από τὰ μεγαλύτερά της ταστέρια, έχει ρίξει στον τόπο σας. Δεν μιλώ για τὸ μεγάλο Νοσθηγό μά ποτέ δε θα μπορέσω να ρνηθώ των σημερινών δραματικών σας τὸ δικό τους τὸ καινούριο και μεγάλο. Μεσουρανεί ο Χάουπτμαν και του Σούδερμαν ο δρόμος ούτε εκλεισε ούτε κ' έστένεψε. Από κάθε άλλο τόπο διακρίνετε τὸ ξεχωριστό πρωτύτερα και άρτιώτερα. Και κρατάτε, αν κρατάτε, δ,τι πρέπει μονάχα. Και σεις μου τὸ δείξατε κι άλλους και τώρα τής φυλής σας τὸ προτέρημα.

«Τί να σας πώ για τὸς «Κοιφδοις». Τίποτες δεν έχω, σας βεβαίονω. Ναι, είμαι εγώ ο Πέτρος καλλιτεχνικός. Ένας Ρωμιός με πόθο σ' έρεβνα μά μονάχα Ρωμιός. Τή μεταμόρφωση, που λέτε, δεν τήν κατάλαβε κάποιος δικός μας πολυ περισσότερο δε μπορέσε να χωνέψει πως ο Πέτρος δε σκοτώνει στο τέλος τὸ Βάσο, ή τουλάχιστο δε γίνεται άληθινός; σας αλιστής. Μά ο Ρωμιός που ποθεί να έρεβνα, τὸς σκοτωμούς και τις ένέργειες δεν τις βγάνει από τὸ μυαλό του κρασίω. Του τάγραφα αυτά και τὰ παραδέχτηκε.

«Θυμόσατε; Κι άλλοτε μιλήσαμε για τὸ Ρωμιό. Είναι από τὰ πρόσωπα τὰ δυσκολώτερα στην άκριβή αντίληψη του παρατηρητή. Οι μεταπτώσεις του είναι περιεργότατες, μά όχι άδικαιολόγητες κι άξήγητες; από τήν Έπιστήμη. Άς είναι. Έχετε δικιο και για τήν «Μις Κούζλεϋ» μυρίζει τόν άέρα του θεάτρου κ' είναι ροιαστή σι πολλά. Θα σας πώ, πως τέτιο τὸ σκεδίασα τὸ έργο πριν τὸ γράψω. Θέλησα από έξωτερικά γεγονότα, που να μη ξαναβγαίνουν όμως από τήν καλλιτεχνικὴν άλήθεια, να δημιουργήσω τις σκηνές που θα άδηγοῦσαν τή φυσικὴ ακολουθία για να βγει η έξέλιξη έρισμένου νόμου, κρυμμένου. Ίσως να είναι επίδραση ξένη. Μά τούτο ως τὸ παραδεχτώ μά από τις οργανικές μου άδυναμίες. Ό,τι όμως και στη «Μις Κούζλεϋ» είδα, είναι που σεις μονάχα νοιώσατε τήν ιδέα της, τήν ιδέση να πώ.

«Η Δουούστα περνάει και ψαύει άπαλά τὰ μαλλιά μας. Μια Δουούστα είταν κ' οι Όλυμπιακοί άγώνες; για τὸ Έθνος μας. Σαν στερνό σπιθοβόλημα λυχναρίου που σβήνει... Όμως έχω να σας πώ και κάτι άλλο για άρτην. Η Τεχνολογία του έργου είναι περιπλεγμένη, από πρόθεση, περιπλεγμένη. Θέλησα να ξεχωρήσω τρεις περιόδους, από μικρά όμως διαστήματα. Κάθε μια με τήν ψυχολογία της, ώσαν να μιλούσε πιά η ψυχή του ένστικτου, χωρίς προηγούμενη άλληλουχία για τή μεγάλην ιδέα του έργου. Γι' άφτου φαίνεται όχι διάφανος ο χαρακτήρας του Περικλή, τάνθρώπου που ένεργεί, όπως του σφυρίζει η θέση που βρίσκεται.

«Αγαπάει τή Μάρθα με τόν έρωτα που σκεπάζει κάθε άλλο αίστημα, να πώ. Όμως αγαπάει και τή Μαρίνα με ιδιαίτερον όλωσδιόλου αίστημα, βαλτό στην ψυχή του τὸ περισσότερο από τις έξωτε...

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

ΖΑΧΑΡΙΑ ΦΥΤΙΛΗ

ή „Αριστού“

Στους κυρίους Νιρβάνα και Ξενοπούλο που γράφουν για τή «Δέφτερη Μιχτή»

«Η Άριστού είν' ένα φαγι' μικρά κομάτια κρέας με πατάτες και κρομόδια κι άσπρη σάλτσα, ένα είδος φράγκικο γιαχνί.

Μά λένε Άριστού και μια Κουκοχωρίτισα, κακής διαγωγής γυναίκα, που άντρα δεν άφνειε ήσυχο στο Κουκοχώρι κ' έχει άνω κάτω τὸ χωριό με τὰ παράξενα και άπρεπα καμώματά της.

Άφτη η Άριστού μεγάλωσε στα φράγκικα σχολιά και μήτε τις παλιές συνήθειες ψηφά μήτε και κάνει σαν που τὸ καλεϊ η προκοπή του τόπου ή σημερινή. Εκείνες τις Κουκοχωρίτισες που νύθουνται και φκιασιδόνουνται και κουλδαρίζουνται σαν τή παλιά Πανώρια τις θαρει σά μου-

μιες και σχολαστικές άντικες. Όσες πάλι θένε να ντυθουν άπλά, να ζήσουν φυσικά κατά που σήμερα είναι προούμενο τις. Έχει για χυδαίες και χωριάτισες.

Τί κάνει; Πέρνει λίγο από κείνες, λίγο άφ' τις άλλες, βάζει και μια σάλτσα φράγκικη και έτσι φκιάνει τὸ γιαχνί που ειπαμε...

Τήν Άριστού στο Κουκοχώρι και οι γάτες και τὸ δρόμου τὰ σκυλιά τή ξέρουνε.

Τσακίστρα κ' έφκολη γυναίκα ζει ζωή παραλυμένη κι άκατάστατη. Νοικοκυριό στον πετεινό. Κλώσιμο κι ήγιος ο Θεός. Και τάβλα μαντιλάκι μου. Και ίσα κι άγαπητικούς.

Παντριά, ούτε να τήν άκούσει. Η παντριά είναι σκληριά. Συνήθειες παλιές, καινούργιες, όλες τους είναι σκονιά που δένουν και δεσμέβουν τή ζωή. Ο χαρακτήρας, η ανατροφή, ο πατριωτισμός, όλα να κουργιέξαλα. Κοσμοπολιτισμός και χειραφέτηση! Καθεϊς κατά τὸ κέφι του και με τὸ γούστο του.

Και όμως τί τὰ θές; Μ' αυτά και μ' άλλα άλαφρομυαλα, ξεκάρφωτα, ξετσιπωτα καμώματα, η Άριστού, στο Κουκοχώρι έφταξε να παιζει ρόλο και μεγάλο μάλιστα.

Κ' εγώ δε ξέρω πόσοι άγαπητικοί τήν έχουνε. Δασκά-

λοι, ποιητές, έφημεριδογράφοι, βουλευτές κ' έπιστήμονες. Πρό πάντων δικηγόροι.

Όχι που ναι άμορφη μά είναι ξελογιάστρα. Ντύνεται φανταχτερά. Άλλάζει ρούχα κάθε μέρα. Σύρτα φέρτα, τρέχει άπάνω κάτω άδιάκοπα. Κάνει σ' όλου; τὰ γλυκά τὰ μάτια. Περπατεί σαν πάπια. Σειέται και λυγίζεται σα σουσουράδα. Έχει σπιτι άνοιχτό και δέχεται άνήμελα τὸ ένοῦς και τάλλονου Κουκοχωρίτη τὰ παιζογλεντίσματα.

Κοντολογής είν' από κείνες...

Μια φορά η Άριστού τότε ψηλά στη μύτη. Μας τραβοῦσε πόζα, μεγαλείο δε δεχόνταν τόν τυχόντα. Τώρα τὸ ριξ' έξω στα γεμάτα. Όξω κι έξω!

Ο καλός της άγαπητικός είν' ένας κουτσαβάκις!

Άντικρυ της Άριστούς τὸ σπιτι ήταν ένα ταβερνάκι με λατέρνα, που ξαπλώναν τήν άριδα τους όλημερίς κι όλονυχτίς οι κουτσαβάκιδες. Άνάμεσα σ' άφτους κ' ο Δήμος ένα παλληκάρι είκοσι χρονῶ.

Ο Δήμος, βλέποντας να μπαίνουν και να βγαίνουν, μέρα νύχτα λείφτερα στης Άριστούς ο ένας και ο άλλος, βάλθηκε να μπει κι ο καλός σου. Κ' έστοντας που δεν είχε παρά στην τσέπη του, βουλήθηκε να πάρει τήν καρδιά της με τὸ αίσθημα.

Που να βγει πιά η Άριστού στο παραθύρι, για να πάει...

ρικές επιβολές του Στάμου, της ίδιας της Μαρίας και όλου του milieu που περνάει γύρω του. Είναι Ρωμαίος κι άφτος, στη θέση του. Το διπλό αίσθημα δεν ξέρω αν παρουσιάζονταν έτσι σ' έναν Ιταλό ξάφρου, αν του εδίδονταν οι περιστάσεις που εδόθησαν στον Περικλή. Μα τούτος με τις ξηφνικές και Ρωμαϊκές αποφάσεις του, που ελάβαινε ανάλογα της τρωικής αφικαρδίας του, τη μία φορά δηλητηρίασε την ψυχή της Μάρθας και την άλλη σκότωσε τη Μάρια.

«Είναι το τσεκούρι της Λοκούστας, είναι το πιό βραχί της φαμάκι, δομένο στο χέρι του Στάμου που προορίστηκε να θάψει τα προσφιλέστερα και ισχυρότερα του όντα. Το Στάμου, του όμνητή του Λούη, του ανθρώπου που θωρεί ύστερα στον πόλεμό μας να πω, τους γιλιάρδες Λούηδες, στο τρέξιμό τους και στο φευγικό τους, και μένει απολιθωμένος ή πιάνει με το χέρι του το κεφάλι του και πέρτει κλαίοντας, κλαίοντας, ανώφελα όμως πιά για δυστυχία!..»

«Συλλογέμαι τώρα: Ένας Ρωμαίος από μας αν καταδέχονταν ποτέ να πει σαν και σάς «δεν είμαι άρχαίος κριτικός». Θεέ μου! Όλα τα ξέρουμε κι όλα τα μπορούμε!..»

«... Έγώ στα φιλικά γράμματα μπορεί να μιλήσει για τον έαφτό του κανείς με κάποια λεπτεριά—περιάω για κάτι άντικείμενο παράξινό... Μου έρχόσκατε να παίχτει το έργο μου στο θέατρο... Κι μένα τόνειρό μου φτάνει μονάχα ως την τύπωση του, για να μην τω ως στη γράψιμό του. Δεν ξέρω, αν τόντις άξιζε να γίνει κάποια κουθέντα και για μένα δε γίνεται, καλά ή κακά. Ο ένας άφτος δεν υπάρχει. Μα γώ δεν άπελπιζομαι.» Ο,τι όνειρέδουμαι δεν είναι ό θόρυβος, είναι ή ικανοποίηση της Ψυχής μου, της Ζωής μου.

«Στάλλο σας γράμμα με ρωτούσατε τ' είναι τα βιβλία που άνήγγειλα στο ξώφυλλο του πρώτου μου βιβλίου. Σας στέλνω σήμερα την «Παουλίνα» ένα δήρημα από τη «Χωριότικη Ζωή», το πρώτο που δημοσίεψα με την ύπογραφή μου στην πατρίδα μου και που... είναι μεταφρασμένο και στην Γερμανική από τον κ. Bollz. Άλλάκιρο τομο έχω έτοιμο της «Χωριότικης Ζωής» από τότες (*).

* Σημ. του «Νουμά». Δυό τρία δηγγήματα από τη «Χωριότικη Ζωή» βρίσκονται στα χέρια μας. Θα τα δημοσιέψουμε άργότερα.

Το τρίτο γράμμα, από την Άθήνα κι αυτό, έχει χρονολογία 25 του Ιουλίου, 1898.

«... Έχω στα χέρια μου την έπίσημη διατριβή σας «Έρεβνα την ιστορία της Έλλην. γλώσσας από τους χρόνους των Έλληνιστών ως τον 10 αιώνα μ. Χ.» Η γλυκύτατη χάρη της γλώσσας σας δε με φωτίζει άκόμα τόσο, που να τη νοιώθω όλοτελα, όμως μπόρεσα να έχτιμήσω τη μελέτη και τη γνώση που σκορπάει ή διατριβή σας. Φαντάζομαι τί θα είναι όλάκερο το έργο άμα παρουσιαστεί τυπωμένο όλο.

«Ζουλέβω, άληθινά Ζουλέβω, άμα βλέπω άληθινή δουλειά: μου ξυπνάει μέσα μου πάντα ό άκοίμητος πόθος, ό θολωμένος πόθος. Τώρα λίγες μέρες έβγαλα ένα βιβλίο κ' έγώ και σάς το έστειλα στο Βερολίνο, νομιζοντας πως είταστε και Πιστιέβω να το λάβχατε, γιατί ξέρω την άκριβεια των ταχυδρομείων σας.

«Ο ήρωάς μου στο «λαχτυλίδι» της Μάνιας άνεμοδέρνεται στον άκοίμητο πόθο του και τον θολωμένο, ως έτσι και χάνεται. Κάτι βγαλμένο από μέσα μου περισσότερο και βαθύτερο, μου θυμίζει το χάος και τη ζάλη των άπιστων πόθων. Άλλά τί να σάς τα γράσω άφτά:

«Από το ποίημα που μου γράφατε στο ξώφυλλο της διατριβής σας κάποια ύποκειμενική δρασιά μου περιχύνεται και σταλάζει μέσα μου για τη γλώσσα, μα περισσότερο για τη ζωή της Γλώσσας μου. Σας έφχαριστώ πολύ ίσα-ίσα για το συναίσθημα που μου σκορπίζει.

Και τώρα έχω κάτι να σας ρωτήσω φιλική παράκληση. Α μου το έπιτρέψει ή ύγεια μου κι αν ή σταρίδα και τα προϊόντα πλανε καλά, σκίφτομαι να έρθω για κανένα χρόνο στη Γερμανία, κ' ιδίως στο Βερολίνο. Γράφετέ μου, σας παρακαλώ αν το χειμώνα ή ζωή στο Βερολίνο είναι ύποφερτή για άνθρωπο, που όπως κι αν είναι τον πειράζει το κρύο, και που θα μου ήταν εύκολότερη ή διαμονή μου με τέτιους όρους. Έννοείτε, αγαπημένε μου, πως όνειρέδουμαι να γνωρίσω από κοντά κάποιες καλλιτεχνικές άπόλαψες, που μόνο τις φαντάζομαι, τώρα. Με τραβάει το Γερμανικό πνεύμα περισσότερο από κάθε άλλο και το άιστάνομαι πως έχω πολύ να ώφεληθώ από διαμονή στον τόπο του πνεύματος που με τραβάει...»

Το τέταρτο γράμμα, από το Μόναχο, με χρο-

περίκατο: Ο Δήμος, όδστου όργανάκι και τραγουδι, όδστου γένεψμο με το μαντίλι, κλείσιμο το μάτι, στρίψιμο το μουστάκι, όδστου έχι και βάχι! Τη νύχτα έχαλούσ' ό κόσμος. Πίνοντας, άφ' το μεθύσι του κ' άφ' το μεράκι του, έσπανε ντζάμια, τα ποτήρια, τις καρτέλες και τα τραπέζια, έτραβούσε κουμπουριές, έμάλλονε με όλους όσοι πήγαιναν στην Άριστούς.

Ένοός δασκάλου μια βραδιά τις έβρεξε του κακομοίρη άκημα. Μιάν άλλην έπιασε καθγά μ' έναν έφημεριδογράφο και του τραβήξε μια μαχαιριά. Ός που στο τέλος έβαλε της Άριστούς την πόρτα μέσα κ' ίσια πάνω...

Σαν τον είδ' ή Άριστούς μπροστά της τρέμαζε και τούπει:

— Ός! από το σπίτι μου, χαμάλη! Είδεμή φωνάζω την άστυνομία.

— Κάμε έλεος, πουλί μου, και λυπήσου με, άπάντητεν ό βλάμησ' φτάνουν πιά τα βόσνα μου. Δεν το ταγιααντώ να βλέπω τους μιζήριδες άφτους να σ' έχουν και να χάσκω γώ από μακριά.

— Άφτοι πλερόνουν βρέ, είπεν εκείνη. Για τα μάδρα μάτια δεν τους δέχομαι.

— Κ' έγώ να γίνω σκλάβος σου. Να δώκω τη ψυχή μου και το αίμά μου.

— Τι να τα κάμω;

— Να χορτάσεις λεβεντιά! να αισθανθείς τη γλύκα της ζωής.

«Η Άριστούς έκοίταζε τον κουτσάβήκη από πίν' ως κάτω και... κείνη τη βραδυά δε δέχτηκε κανέναν άλλο.

«Από τότες που να ξεκολήσει πιά ή Άριστούς από το Δήμο. Τόσο που της ήρθε στο λογαριασμό που τότε κράτησε στο σπίτι της.

Σαν το μαθεν ό δάσκαλος:

— Δε θα ξαναπατήσω, είπε, πιά στο σπίτι σου.

— Μη σώσεις και μην έρθεις, φτωχοπόδρομε, λυγδιάρη! του άπάντησεν ή Άριστούς.

Στους άλλους:

— Μην κακιόνετε, παιδιά, τους είπε. Έγώ το Δήμο τότε πήρα για να μου ψουνίσει, να βαττώ το σπιτικό μου, να μου κάνει τις δουλιές μου. Δεν μπορώ άλιώτικα. Μονάχη δεν τα καταφέρνω.

Τί να κάμουν; Θέλουν και δε θέλουν όλοι το κατάπιανε. Άγγά! άγγά! τόσο μάλιστα το συνείθισαν που δε μπορούνε πιά στιγμή ό Δήμος να τους λείψει. Δήμο άπάνω, Δήμο κάτω. Δήμος και στα μέσα και στα έξω και παντού.

Ο Δήμος να κοιτάζει για το σπίτι, το σιγύρισμα και τις σοδιές. Για την κουζίνα, το τραπέζι, τα φαγιά και τα πιοτά. Ο Δήμος για το φωτισμό, τα έζυλα και τα κάρβουνα, την πλύση και το σίδερο. Ο Δήμος για τα έπιπλα, για τους μαστόρους, για τις ράφτες, για τους

νολογία 19—11—1898, δεν έχει κανένα ενδιαφέρον. Ο Καμπύσης γράφει στον κ. Ντιντριχ, τάζοντάς του πως την άνοιξη θα πάει να τον άνταμώσει. «Αν είναι να περάσεις, του γράφει, από το Μόναχο είδοποίησέ με να έρθω στο σταθμό, γιατί θα το θεωρήσω γούρι μου να σου σφιζω το χέρι και να κόουσω τη μιλιά σου».

Το πέμτο γράμμα, σταλμένο από το Μόναχο στις 19 του Γεννάρη του 99, είναι γραμμένο Γερμανικά, καθώς και το έχτο, σταλμένο στις 28 του Μάη του 99. Τη μεταφρασή του; τη χρωστάμε σε μια λογία δεσποινίδα.

Στο πέμτο γράμμα του γράφει:

«Λυπήθηκα πολύ που δε σ' άντάμωσα στο Βερολίνο. Όστε λοιπόν άλήθεια, βρίσκασαι στην Άθήνα; Άχ! πολύ φοβάμαι πως μπορεί να μη βρεις τη γλυκειά μου πόλη όπως σου τήνε παρασταίαν τα όνειρά σου. Τι διαφορά μεταξύ μας! Έκείνο που είδα στον τόπον αυτό (στη Γερμανία) εκείνο που έννοιωσα, εκείνο που έχω άκόμη να μάθω, είναι πολύ μεγαλύτερο από ό,τι όνειρεύτηκε ή φαντασία μου. Η Γερμανία έγέμισεν άμέσως την ψυχή μου με τον μεγάλο πόθο, και όταν συλλογίζομαι πως θάρθει μέρα που θ' αναγκαστώ να φύγω από δω, μου έρχεται να κλαίω, να κλαίω...»

«Ποιές να είναι τήχη οι έντύπώσεις σου από την Ελλάδα; Πολύ σε παρακαλώ να μου τις γράψεις. Σε γνωρίζω καλά και δε φοβάμαι. Θα ήθελα όμως πολύ να σ' έβλεπα πριν φύγεις για την Ελλάδα, για να σου πω πολλά πράματα. Ξέρω όμως πως δεν θα βλέπεις τα πράματα από την κακή τους όψη. Άγγάπη την Ελλάδα πάντα όπως την αγαπούσες. Στο βάθος της κρύβει πάντα εκείνο που τραβά τις έλεκτες ψυχές. Καταλαβαίνεις τί θέλω να πω, και θα με συχωρέσεις.»

«Με μεγάλη χηρά έλαβα το γράμμα σου και σου άπαντώ άμέσως. Με έσυγκίνησε πολύ το άρθρο σου στην «Έφημερίδα της Γερμανικής Φιλολογίας» που γράφεις για τις προσπάθειές μου να διαδώσω το Γερμανικό πνεύμα στην πατρίδα μου. Πολύ σ' εύχαριστώ και για τα λόγια που λές: «Χαρά στο Έθνος που έχει άκόμη νειάτα, τα παίρνω για καλόν οϊωνό. Πές μου, σε παρακαλώ, πιστεύεις άληθινά πως το Έθνος μου έχει άκόμη νειάτα; Άχ! πως θα ήθελα να το πιστεωα αυτό, κι ως μην έπίστευα σε τίποτε άλλο.»

«Πολύ ήθελα να σου έγγραφα, μα δε μπορώ.

παπουτσής και για τα έμπορικά. Ο Δήμος για τα χούρι και ταμάκι, για το περιόλι, τα λουλούδια και τα φρούτα. Για τις συναναστροφές, τις διασκεδάσεις, το θέατρο και τους χορούς. Για όλα. Κι όλα τους τα καταφέρνει στην έντέλεια. Ξυπνά, με γρηγοράδα και σωστά.

Σιγά σιγά έπηρε τόσο θάρρος με τους αγαπητικούς της Άριστούς που κουθεντιάζει λέφτερα μαζί τους και τους μπένει και σε πιό ψηλά ζητήματα. Κοινωνικά, πολιτικά και δικηγορικά. Τους λέγει τραγουδάκια και ποιήματα. Τους διηγείται παραμύθια, ιστορίες και λογιά λογιά φιλοσοφίας.

Σά μιλούνε τα σχολιάτικά τους, ένα είδος κορακίστικα Κουκοχωρίτικα που και οι ίδιοι δεν μπορούν να συνεννοηθούνε.

— Κάντε τα λιανί, παρακαλώ, τους λέγει.

Και ξανόγει όλων το μυαλό μετή σωστάδα και κοντολογία που ξετράζει παστρικά και έσττερα το κάθε ζήτημα.

Στο Κουκοχώρι οι κακές οι γλώσσες λένε σήμερα πως βέβαια ή Άριστούς, μια μέρα θα τον παντρευτεί το Δήμο. Όσο πάγει και τον αγαπίζει πιότερο. Αν δέχεται άκόμα κι άλλους αγαπητικούς τους δέχεται για τον παρά.

Άργά ή γλήγορα θα παρατήσει τα παλιά της και θα γίνε Δήμαйна. Με την έφκή μας. Πόλη, Νοέδρης του 1904.

Μου γράφεις τις θλιβερές αλήθειες των συλλογισμών σου, και εγώ, που δλοένα αυτές συλλογίζομαι, μου έρχεται να κλάω. Και όμως αιστάνομαι την αδυναμία μου να κλάω την «διαπαιδαγώγηση» του λαού.

«Κάθε φορά που επιχειρήσα μια παρόμοια εργασία, τίποτα δεν κατόρθωσα, κ' έμεινα συντριμμένος. Ούτε ξέρω τί αξίζουν τα ασήμαντα έργα μου, είμαι μάλιστα ο πρώτος που τα περιφρονώ όμως είμαι με την τέχνην άλυσοδεμένος, και είναι η σωτηρία μου και η ζωή μου οι άλυσοίδες αυτές.

«Μου μιλείς για την Έλληνική φύση. Βρίσκω πως και η Γερμανική έχει πολύ ενδιαφέρον. Ένθ τα γυμνά βουνά της Ελλάδας, και οι δυνατοί και καθαροί χρωματισμοί, μιας δύσης, π. χ. προξενούν την εντύπωση μιας όμορφιας πλαστικής, έτσι και οι κτάφυτες; Άλλεις και τα σκοτεινά χρώματα του ουρανού δίνουν την αίστηση μιας όμορφιας ζωγραφικής, και εμπνέουν τα βαθειά συμβολικά μοτίβα της Γερμανικής ποίησης, ένθ η Έλληνική φύση ξυπνά το γλυκό τραγούδι της φλογέρας του Πανός. Και τις δυό τόσο πολύ αγαπώ, που πρέπει ίσως η ψυχή μου να κρατήσει και τις δυό αγάπες! Και όμως!.. ω! αυτή η Γοτθική μεγαλοπρέπεια...

«Άχ! μου μιλείς ακόμη για την πρόδός μου στα Γερμανικά. Δεν είμαι έγκριστήμένος με τον έαυτό μου. Δεν μπορώ ποτέ να οικειωθώ με μια ξένη γλώσσα, και φαντάζομαι πόσο θά σε στενοχωρούν τα λάθη μου.

«Όταν ξαναγορίσεις στην Αθήνα θά είμαι και; θά σε περιμένω. Η φιλολογική μου εργασία έχει σταματήσει αυτόν τον καιρό. Η τέχνη μου βρίσκεται πάντα σε κατώτερο επίπεδο από τα όνειρά μου. Έκείνο που δημιουργώ, δεν είναι ποτέ εκείνο που θά ήθελα να δημιουργήσω. Το όνειρό μου που είναι το πών, μένει άλλοιμονο! πάντα όνειρο. Έτσι κ' ένα νέο δραματικό μου ποίημα «Στα Σύγνερα» το έποιον πρό όλίγου έτέλειωσα, όπως όλα τάλλα έργα μου, δεν ικανοποιεί την ψυχή μου.

Παρακολούθη τον Καθηγητή Κον Βρεύαου στο Πανεπιστήμιο. Παραδίδει τόρα «Ιστορία της Οικονομολογίας» που είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Βλέπω συχνά τον καθηγητή κ. Κρουμπάχερ. Πρό όλίγων ήμερών μ' έκάλεσε στο φαγητό, και τότε μου έκανε λόγο για το άρθρο σου για μένα. Για τή συνέντευξή μου μου είπε γελώντας: «Κακούργε έχεις όρεξη να με βάλεις στα μαχαίρια με τους δασκάλους!..»

«Θά ήθελα να σου έλεγα πολλά, πρό πάντων για τις έκδρομές που με συμβουλεύεις. Άν τις έκανα θά έπεφτα στη φριχτότερη μελαγχολία. Και τελειώνοντας το γράμμα μου σε βεβαιώνω πως η Γερμανία με πότησε κι όλας με τον βαθύτατο πόθο, και ότι η χαρά της έπιστροφής στην Πατρίδα μου θά έχανονταν μέτ' στη θλίψη του χωρισμού μου από τη Γερμανία.

Ο φίλος σου
ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΠΥΣΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΟΔΑ ΝΑ ΚΛΕΙΣΟΥΝΕ

Τον είδα βουδισμένο σε βαθειά συλλογή. Στα χέρια του κρατούσε μετ' ορημερίδα.

— Κάτι στενοχωρημένο σε βλέπω σήμερα.
— Αλήθεια; διάβασα το νέο πρόγραμμα της Κυβέρνησης.

— Α! τώρα κατάλαβα σε στενοχώρησε βέβαια η κατάργηση των Έλληνικών σχολείων. Έχεις δίμο. Δεν είναι μικρό να μείνη κανείς χωρίς θέση.

Με κοίταξε κατάματα.

— Πώς φαίνεται πως δεν με γνώρισες ακόμα καλά. Δε πρόκειται για τον έαυτό μου. Όσο για τον έαυτό μου θά βρωθώ, υποθέτω, ένα κομμάτι φρωμί έστω κι αν μείνω χωρίς θέση. Άλλο θά ήθελα που δέ βλέπω να γίνεται κι αυτό με φαρμακόνει.

— Δηλαδή;
— Δέ μου λές; θέλει οικονομίες η κυβέρνηση;
— Έτσι τουλάχιστο φαίνεται.
— Τότε γιατί δεν καταργεί όλα τα Έλληνικά σχολεία και τα Γυμνάσια;

Είπανε δάσκαλος κι αυτός που μου μιλούσε; άλλα εισοδήματα έξόν από το μισθό του δεν ήξερα να έχω. Γι' αυτό άπόρησα σαν τον άκουσα να μου μιλή σαν να είτανε ξένος.

— Έχεις δίμο; συλλογίζεσαι τί θά γίνει εγώ; μα δέ συλλογίζεσαι πως ένας δάσκαλος που θέλει να εργασθώ χρήσιμα στο έθνος του δεν πρέπει να λογαριάζη τον έαυτό του; Θά μου πής ίσως «και πως θά μαθαίνη ο κόσμος γράμματα άμα καταργηθούν

τα σχολεία»; Έχεις την περιέργεια να ρωτήσεις τί γίνεται στα σχολεία μας; Δεν τό έκαμες βέβαια και φαίνεται πως πολύ γρήγορα ξέχασες τη μαθητική ηλικία σου. Νομίζεις πως τα Έλληνόπουλά μας μαθαίνουνε γράμματα; γέμματα. Κι όχι μόνο γράμματα δέ μαθαίνουνε, μα τους χαϊνόμε και το μυαλό τους. Τα εδνονυχίζουμε, κατάλαβες; Άγράμματα θάχουνε τουλάχιστο κέρδος το μυαλό. Και μās χρειάζονται πιο πολύ μυαλωμένοι παρ' αγραμματισμένοι. Σήμερα στα σχολεία μας βασιλεύει ο Λογωτατισμός, η ψεύτικη γλώσσα. Τα βιβλία, η παράδοση, όλα δουλοί της. Α, πρέπει να είσαι δάσκαλος, να νοιώθης λίγο, να ποιήσ για την πατρίδα σου, να καταλάβης πόσο εγκληματόημε όσο δέ σηκωνόμαστε να βάλουμε φωτιά σ' όλα τα σχολεία και μέσω στη φωτιά αυτή να ρίξουμε τους δασκάλους. Να! είναι υποχρέωση αυτή. Ατή η φωτιά θά μās σώση. Όταν θά γίνουνε όλα σάχη, τότε θάόχισουμε να ξαναγίτουμε από την αρχή. Και θά είναι όμοια, θά είναι Έλληνική η νέα δημιουργία. Έγώ τουλάχιστο νοιώθω πως κάθε μέρα εγκληματώ προς την πατρίδα μου όταν υποχρεωμένος από τους έπισήμους νόμους της Πολιτείας μεταχειρίζομαι την ψεύτικη, την προδύτρα γλώσσα στους μαθητές μου. Διδάσκω ιστορία. Με πνίγει το αίσθημα και δέ μπορώ να σταλάξω στις ψυχές των μικρών παιδιών κείνο που εγώ νοιώθω. Σε κάθε φράση πρέπει να κάνω και λίγη τεχνολογία, για να μπορώ να συνεννοούμαι κοντοά σιραβά. Μα είναι αυτό διδασκαλία; Ούτε από το βιβλίο, ούτε από το στόμα του δασκάλου, μπορούν να ζωογονηθούν οι ψυχές των παιδιών που διψούν για μάθηση. Βιβλία, δάσκαλος, μαθητές, όλα άφρηκα, κούρα, μάραφο. Σου μιλεί ένας δάσκαλος, όχι ένας ξένος. Και μόνο ένας δάσκαλος που νοιώθει, μπορεί να αισθανθώ τί χάνουμε, τί χάνουμε κάθε μέρα με το να μένουμε δεμένοι στο έθνοκτόνο αυτό σύστημα. Θέλεις να γίνης έθνικός ευεργέτης; θέλεις; Καίγε σχολεία. Μεγαλύτερο καλό δέ μπορείς να κάνης στην πατρίδα σου. Κι η πατρίδα σου θά στο αναγνωρίση μια μέρα. Μή βλέπης γέρω σου. Κανείς δέ θά σε νοιώση. Έμπρός σου κοίταζε. Πάντα εμπρός.

Έσώπασε Στήλωσε τα μάτια του σε κίπιο σημείο και έμεινε άκίνητος. Κάτι ανάβραζε μέσα του. Στη θλίψη του είτανε σεβαστός.
— Τι συλλογίζεσαι; τον ρώτησα σιγαλά.
— Τη δυστυχία μου. Α! Είναι πολύ σκληρό να είναι κανείς σήμερα δάσκαλος στην Ελλάδα.
Κ' έχαιμογέλασε πικρά.
Υδρα ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΙΔΕΣ

ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ ΣΚΙΑΣ,,

(συνέχεια)

Κι όμως φυσικό δέ θά είταν, όπως διορθώνουν κάθε λέξη της καθαρεύουσας σύμφωνα με τή γραμματική της δημοτικής, όσοι τή δημοτική «διάλεκτον φυσικήν» έχουν, έτσι κ' εκείνοι που «διάλεκτός» τους είναι η καθαρεύουσα δέ θά είτανε φυσικό να κάνουν το ίδιο με τις λέξεις της δημοτικής, έστω και με μια μόνο λέξη; Και δεν έπρεπε μάλιστα το δεύτερο αυτό συχνότερα να γίνεται, άφου η καθαρεύουσα είναι «η ζωντανώτερα κ' επικρατεστέρα των νεοελληνικών διαλέκτων»; Ναι, αλλά ξέχασα ότι μπορεί αξιόλογα να είναι η ζωντανώτερα κ' επικρατεστέρα, κι όμως να μη μιλιέται πουθενά, άπαράλλαχτα όπως και «η καθαρωτάτη γερμανική». Βλέπετε πόσο μάς ώφέλησε η εξέταση της γνώμης του κ. Σκιας για «το μέλλον της ελληνικής»; Είδαμε ακόμα μια φορά τί θά πει

γλώσσα φυσική, και τί διάλεκτος δέ επικρατεστέρα. Παρατηρήστε ακόμα και κάτι άλλο. Άν ένας άνθρωπος άμόρφωτος στην κουξέντα του εκεί που λέει δέκα φορές «άστυφύλακας» πει και μια φορά το «άστυφύλαξ» θά το πει βέβαια γιατί θυμάται πως έτσι το διάβασε. Έγώ όμως ο γραμματισμένος, που κατά τον κ. Σκιας, έχω «διάλεκτον φυσικήν» την καθαρεύουσα, που είναι κ' η έπίσημη γλώσσα, που είναι κ' η δέ επικρατεστέρα, εγώ που μόλις πάτησα στο σχολείο έμαθα για πρώτο μάθημα πως είναι πρόστυχη η δημοτική, και τή μάθαινα αυτό κάθε χρόνο έως ότου γλύτωσα από το σχολείο, εγώ που κάθε άλλο είμαι μαθημένος, παρ' να σέβομαι, άπεναντίας να περιφρονώ τή γλώσσά τή χυδαία, εγώ γιατί να λέω άστυφύλακας, και κλητήρας, και φημερίδα; εγώ που πρόστυχα και διεφθαρμένα τα νομίζω, εγώ που ξέρω ποιά είναι τα σωστά και τα ευγενικά, εγώ — κι αυτό είναι το σπουδαίο — που έχω φυσική μου γλώσσα τήν καθαρεύουσα; Άντίς αυτά να προσέξει ο κ. Σκιας, αυτά να μελετήσει κι άπ' αυτά να έδηγηθεί, κάθεται και κοπανάει «φυσικός έπιλογός εν τή γλώσση» και «περι ύπάρξεως άγώνος των γλωσσών και των γλωσσικών στοιχείων» για να δείξει πως δεν ξέρει να βλέπει που και πως ενεργούν των γλωσσικών φαινομένων οι γενικοί νό-

μοι. Κ' έξαφορμής του «περι ύπάρξεως άγώνος» καμαρώστε τήν άκόλουθη παρατήρηση. «Τά δημόδη γλωσσικά στοιχεία, όσα δεν έχουνιν άντίπαλα εν τή καθαρεύουση δεν είναι και αυτά πάντα έξίσου βιώσιμα, διότι τά περισσότερα είναι λέξεις — λέξεις μόνο, βλέπει στις γλώσσες ο κ. Σκιας — δηλούσαι πράγματα ή έννοιαι του φθίνοντος και βαθμηδόν εξαφανιζόμενου πολιτισμού των χρόνων της τουρκοκρατίας ώστε κατ' ανάγκη συνεχ εξαφανίζονται και αυτά. Τοιαύται λέξεις είναι πολλαι δηλούσαι ένδύματτα, όπλα, σκεύη, εργαλεία, φαγητά, ποτά, έθιμα κτλ. άτινα εξέλιπον ή μέλλουσι να εκλίπωσι συμπαρασύροντα και τάς δηλούσαι αυτά λέξεις εις τήν λήθην». Με τέτοιον τρόπο μπορεί κανείς να υποστηρίξει και να ποδείξει ό,τι θέλει. Τα ένδύματα και τά σκεύη, και τά φαγητά και τά λοιπά που άντικαταστήσαν ή που «μέλλουσι» νάντικαταστήσουν τά «εκλιπόντα» ή «τά μέλλοντα να εκλίπωσι», έχουν όνόματα που της καθαρεύουσας είναι πιστοί στρατιώτες, ή «της άντιπαλούς»; Τά χειρόχτια, ή τά γάντια, ή τουαλέτα, όμπουφές, οι κορσέδες, το κομμό, ή κολώνια, ή έταξέρα, τά πορτο-

(*) Σελ. 53.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ

(Από το παθολογικό μέρος της γιαιτρικής μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

Η τεχνητή αυτή ύπνοβασία, με τη μεγάλη ευκολία τ' άρρώστου να παραδέχεται τις υποβολαίς μας, είν' ή πιο χαρακτηριστικά όψη του ύπνωτισμού. Λέγοντας ύπνωτισμός νοιώθουμε προκάλεσμα ύστερικής κρίσης, μ' όσο το δυνατό λιγότερα πακτωμαδικά φαινόμενα και με περισσότερο παθολογικό ύπνο. Όπως στην τυπική κρίση, έτσι και στον ύπνωτισμό τρεις μορφές, διαφορετικές, ή άπαντήσουμε, ή λήθαργική, ήν καταληπτική και ήν άπρωβατική, και κάθε μία π' αυτές ξεχωριστή σπουδή της ματιός ή άπαιτήσης.

Υπνωτίζοντας ένα πρόσωπο με το συχνότερο τρόπο, τ' επίμονο κοιτάγμα, θυρούμε στη ματιά του τον άγωνα της ψυχής να ξεφύγει την υποβολή μας, να μείν' ήπ' δαύτη λούτερη. Έτσι άνήσυχ και πειστωμένα προσηλώνονται στην άρχή τά ματις του και κάποτε γυρίζουν κλειφτικά πάνω κάτω, για να ξεφύρουν τά δικά μας. Σά λίγο, άν έμεις επιμένουμε, τά ματις τ' άρρώστου κοκκινίζουν, διακρύβουν και θολώνονται, και τά γλέφαρα πιγότερουνε σπασμωδικά, ώς πού πέφτουν βραία, τά στον ύπνο. Οί κρυμμένοι άπό πίσω τους βορβοί τραβιούνται κατ' άπάνω και μέσα, έχοντας τήν κόρη μεγάλη και στο φώς άναίσθητη. Άν θελήσουμε ν' άνοιζουμε τά γλέφαρα, βρίσκουμε κάποις δυσκολία για τή σπασμωδική τους κατάσταση.

Στήν πρώτη αυτή σκιση του ύπνωτισμού, τó λήθαργο, εύκολότατα τά νεύρα και τά κρέατα έρεθίζονται και μέσ' στη γενικιά χαλάρωση τούτη ή κείνη τή σίεπαισι, σχετικά με τόν έρεθισμό, μέξ σέφρουν, ή συνείδηση όμως δλότελα κοιμάται και σ' άρρώστου τó πνέμμα καμμιά υποβολή δέν κατορθώνεται· μένουν έτσι στο λήθαργο πάντα κλειστά και νεκρωμένα τά ματις, μάρτυρας πιστός της κοιμισμένης ψυχής.

Τή λήθαργική μορφή αλλάζουμε σε καταληπτική

(*) Η άρχή του στο 121 φύλλο του «Νουμά».

άνοίγοντας στο φώς τά σφαιλισμένα τ' άρρώστου ματις. Μένουνε τότες αυτά όρθάνοιχτα, κοκκαλισμένα, δίχως καμμιά έκφραση, μ' άκίνητους τούς βορβούς, σά νάχουσι κανείς κερή γύρω τους. Η κόρη μεγαλωμένη και άκίνητη. Η άκίνησία, κατά τó Charcot, είναι τó καλύτερο χαρακτηριστικό της καταληψίας. Τά μέλη τού καταληπτικού σ' όποια θέση κι άν τά βάλουμε στέκονται, και στην πιο δύσκολη άκόμα, τά νάτανε άπό κερή καμωμένα. Τά όρθάνοιχτα και σαστισμένα ματις του, τά πλημμυρισμένα στο δάκρυ άπ' τήν άκίνησι τών γλεφάρων, καμμιά προσοχή σ' ό,τι γίνεται γύρω τους δε δείχνουνε, καμμιά αίσθησι, άν και κατά τó Charcot ούτε ή όραση, ούτε ή άκουή ελίτελα λείπουν. Με τή σαστισμένη αυτή ματιά συμφωνά, σφαιλιστό και όμιλητο μένει: και τó στόμα και καμμιά σέση με τόν άρρωστο δυνατή δε μέξ φαίνεται. Μ' όλ' αυτά μπορούμε να χύσουμε ζωή σ' αυτή τή μούμια, να τήνε κάνουμε να φανή θυμωμένη, χαρωπή, έρωτεμένη, ό,τι θελήσουμε, βάνοντας στο πνέμα της μια ιδέα ταιριαστή με τή σάσιη της. Σηγιέμαι καλύτερα: Άνοιγοντας τά χέρια τ' άρρώστου, σά να θέλη ν' άγκαλιάσει κάποιονε, θωρούμ' άμέσως ν' αλλάξει όψη, να μερώνει ή ματιά του και τ' άχειλι του να χαμογελά, έτοιμασμένο να ρουφήσει τού φιλιού τή γλυκάδα. Σά μείνει μοναχός ό άρρωστος ξαναπέφτει πάλι στη μουγγή άκίνησιά του, με δέν άργει να φανή όργισμένος μόλις τεντώσουμε τόν χέρι του φοβεριστικά και μαζώξουμε τ' άλλουνού τά δάχτυλα σ' ένα γρόθο... Οί έξωτερικές αυτές ήποβολές μέξ θυμίζουν όσα και ζυπνητοί παθαίνουμε άληθινά, σά σηκώνουμε, λ. χ. θυμωμένοι τó χέρι για να φοβερίσουμε, χάρης να τó θέμα ζωγραφίζεται και στην όψη μας ή όργή, με τά μαζωμένα φρύδια, με τó ζωωμένο κούτελο και τή φλογισμένη τή ματιά (άντίχειπος, reflexion). Παρόμοιες ήποβολές βρίσκουμε και σε μερικά όνειρα, όπως και πάρα πάνω είπαμε, στην άρχή τού κεφαλαίου.

Πολλές φορές στην καταληψία κι άλλη μια υποβολή κατορθώνεται, ό καθρεφτισμός στη ματιά της άρρώστου της ματιός τού γιατρού της (fascination). Η δομική έτσι δά γίνεται: Κοιτάζοντας άπό κοντά κατάματα τήν άρρωστη, λίγο λίγο ύστερα τραβιούμαστε πιό πέρα, πάντα όμως προσηλωμένοι στα ματις της. Η ματιά της μέξ άκλυοθά πιστά, σά μαγεμένη, κι άν στρέψουμε γύρω για να τήν ξεφύγουμε τριγυρίζει κ' ή άρρωστη στη θέση της και μπορεί να πείση. Άν άξαφνα, μόλις άπομακρυνθήκαμε, κοιτάζουμε τήν άρρωστη με θυμό, μ' άγρίεμα, ό ίδιος θυμός καθρεφτίζεται και στη ματιά της, πούμνε πρώτα παγωμένη κι ασάλευτη. Τό ίδιο θα γίνη κι άν τήν κοιτάζουμε με τρομάρα, ή χαρωπά, ή μ' αγάπης χαμόγελο, σά νάχουμε τά ματις μας τηλεγραφική συνενόηση.

(άκλυοθει)

Γ ΑΒΑΖΟΣ

ΟΥΡΑΝΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

(Πελοπόννησος, Άττική, Κύπρος).

Όταν ήσαν κολλητά ό Ούρανός και ή Γη, έπειδή ήταν μεγάλη ή στενοχωρία και δέν ήμπορούσαν πλέον να ύποφέρουν, έσυμφώνησαν ό θεός και ή Θάλασσα να δώσουν ό ένας τού άλλου κλωτσιές, όσο πού να λάβη ό ούρανός τó ύψος και ή θάλασσα τó βάθος που έχρειάζονταν. Πρώτος έκλώπησε ό ούρανός και ή θάλασσα έγινε βαθύτερη· έκλώπησε και ή θάλασσα και ό ούρανός ύψώθη αρκετά, άλλ' έπειδή έχρειάζετο περισσότερο ύψος, έκλώπησε άλλη μια φορά τή θάλασσα. Αυτή όμως έφθόνησε τó Θεό και ήθελε να έχη περισσότερο βάθος άπό τó ύψος τού ούρανού διό να είναι καλύτερη για τούτο δέν έκλώπησε και αυτή, κατά τή συμφωνία. Ό ούρανός παραπονέθη στο Θεό, και ό Θεός έθύμωσε και για να παιδέψη τή θάλασσα για τήν περιφρόνησι της, τήν έγαλίωσε με τρεις τρίχες άπό ούρα κλόγου. Άπό τότε μουγκρίζει ή θάλασσα και φοβερίζει τόν ούρανό, αλλά δέν μπορεί να σπάση τó χαλινάρι. Μερικοί όμως λένε, πώς κατώρθωσε ως τά τώρα να κόψη τις δυό τρίχες, και μόνο μια τή βραστή. Άν κόψη και αυτή θα ξαπολυθή και θα πνίξη όλη τήν οίκουμένη.

φύλλια, οί μπατίστες, ή φόδρα, τó παλτό, οί φανέλλες, οί μοδίστες, οί γραβάδες, οί γραβάτες κ' οί λαϊμοδέτες, τó σακάκι και τά φράκα, ή μπέρια, τά γκαρζόνια, οί παναμάδες και οί ρεμπόμπλικες. Η μήπως είναι της καθαρεύουσας τά «μπαστούνια». Η μήπως νομίζει ό κ. Σκιας πώς είναι τó εισιτήριο, τó ύπουργείο, τó ποδήλατο, και τó περιστροφικό πούπαθαν κ: αυτά ό,τι και τó αστυφύλαξ, έφημερίς, λοποδύτης; Η μήπως δέν είχα δικίο πούλεγα στην άρχή ότι άχαρο και βαρετό πράμα είναι να γράφει κανείς και ναπαντάει σε τέτοια έπιχειρήματα; Η καθαρεύουσα μ' όλη τή σεβαστή της ήλικία δέν κατόρθωσε άκόμα όχι τó ψωμί να τó κάνει άρτος ή ψωμίον, δέν κατόρθωσε κάτι πού θα είταν πού εύκολότερο, δέν κατόρθωσε τις λέξεις πούχουν τήν ίδια ρίζα στη δημοτική, να τις μεταχειρίζονται οί γραμματισμένοι επί τέλους, οί φιλόλογοι τουλάχιστο, όπως είναι στην καθαρεύουσα. Η νύξ κ' ή νύχτα, λ. χ. έχουν τήν ίδια ρίζα. Τής καθαρεύουσας είναι ή πρώτη, κ' ή άλλη της δημοτικής. Πώς λοιπόν τολμάει ό κ. Σκιας, όσο σοφός και άν είναι, να λέει πώς θα έπικρατήσει ή καθαρεύουσα, όταν καιιά τάξη κοινωνική, κανένας κύλους ανθρώπων, όσο στενός κι άν τόν πάρουμε, δε μεταχειρίζεται πάντοτε τó νύξ, και δέν ξεχάσε τó

νύχτα; Γιατί «ή έπικράτησι της καθαρεύουσας και ό εξαφανισμός των λοιπών διαλέκτων» δε θα πεί κοντά στο πανελλήνιο «ή νύχτα», να μάθω πώς ύπάρχει και τάλλο «ή νύξ». Έπικράτηση άπό τή μια κ' εξαφανισμός άπό τήν άλλη σημαίνει ό,τι μονάχα τó ένα, «ή νύξ» για τόν κ. Σκιας θα λέγεται και ποτέ με ποτέ δε θάκούγεται «ή νύχτα». Κ' ένόσω δε βλέπουμε να γίνεται αυτό, νάχουσε να γίνεται, με ποιο δικαίωμα μπορούμε να προφητεύουμε τήν έπικράτηση τού ένός; Μερικοί νομίζουν, ίσως κι ό Σκιας, πώς ή έπικράτηση αυτή με τόν καιρό θα γίνει. Μού φαίνεται πώς δέν έμελέτησαν τήν ιδέα τους. Ναι σιγά σιγά γίνεται ό εξαφανισμός μιας γλώσσας. Αυτό τó σιγά σιγά όμως, τίποτ' άλλο δε σημαίνει παρά πώς τήν άρχή λίγοι σιγά σιγά πληθύνουν όσο άφίνουν τή γλώσσα πού σιγά σιγά εξαφανίζεται και μιλούν τήν άλλη πού σιγά σιγά έπικρατεί. Για κείνους όμως πού πιστεύουν ότι θα έπικρατήσει ή καθαρεύουσα άλλο νόημα έχει τó σιγά σιγά. Γι' αυτούς ή σημασία τού «σιγά σιγά» είναι πώς όταν με τόν καιρό μάθει όλος ό κόσμος ότι στην καθαρεύουσα «ή νύχτα» λέγεται «νύξ» όταν όλοι θα τó ξέρουν και θα μπορούν όλοι να κλίνουν ή νύξ, τή νυκτί, τήν νύχτα, ταίς νυξί, θάποφασίσουνε να μη λένε πιά «ή νύχτα». Έτσι

όταν όλοι μάθουν ότι στην καθαρεύουσα «ή μύτη» λέγεται «ρίς» θάποφασίσουν τή «μύτη» πιά να μην τή μεταχειρίζονται. Βλέπετε τί μπόσικη, τί άμελέτητη πού είναι μια τέτοια ιδέα; Γιατί όμως, θα ρωτήσει κανείς, να μην μπορεί να έπικρατήσει σιγά σιγά με τήν πρώτη τή σωστή — σημασιαν — ή καθαρεύουσα. Ότι δέν έπικρατεί τó είπαμε, άφού ως τώρα δε βλέπουμε όχι πολλούς, με όσους λιγοστούς κι άν ζητήσουμε, να λένε πάντοτε « νύξ» λ. χ. και ποτέ να μη λένε «ή νύχτα». Τό γιατί θα τó βρούμε άν άκόμα δέν ξεχάσαμε τήν άνακάλυψη τού κ. Σκιας. Για να μπορούσε με τόν καιρό να έπικρατήσει ή δη έπικρατιστέρα, έπρεπε να είτανε γλώσσα φυσική, διάλεκτος ζωιτανή. Έπρεπε να ύπάρχουν, κι ως μην είσαν πολλοί, κείνοι πού θα ξεχάσε μόνο τó «νύξ» και τó «ρίς» και πού θα μπορούσαν, έννοείται, είτε για τή μόρφωση, είτε, για τήν κοινωνική τους θέση, είτε γι' άλλο λόγο να γίνουνε πρότυπο γλωσσικό στους άλλους, πού έτσι θάρχίζανε σιγά σιγά να λένε «νύξ» και «ρίς» και να ξεγυρνούν τή «νύχτα» και τή «μύτη». Όταν όμως τού λόγου σου, κύριε, κλέβεις και σκοτώνεις, τού κάκου πολέμας να με κάνεις άνθρωπο ήθικό, με τις συμβουλές και τήν κατήχηση. Τό πολύ πολύ θα κατορθώσεις να σου μοιάσω να κλέβω

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

5

Και καλοντυμένο μ' είδες,
μα με περιφρόνησες
—τίγρισες μωρ' όλες είστε,
τίγρισες και φόνισσες!
Για λυπήσου με λιγάκι,
μη μου δείχνεσαι άπονη·
—Πόρτ· Αρθούρ είναι η καρδιά μου,
πούκαψαν οι Γιάπωνοι...
Ξέρεις πούμαι παλληκάρη
και δεν ξέρω ψέματα·
—η στην πόρτα θα κατέβης
η θα μπώ στα αίματα!

6

Σου φέρνω μίλο άφ' τη μυλιά,
πού κάνει κόκκινα μπλάκια·
τό τρώμε, ά θεε, μισό μισό·
και πάνε κάτω τα φαρμάκια.

ΚΑ·Ι·Ν

Ο ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΜΠΙΛΗ

Φίλε μου Ταγκόπουλε,

"Ενας φίλος μου Κερκυραίος, που έμεινε κάμποσο
καιρό εδώ στη Βιέννη, μιλούσε πολλές φορές μαζί
μου, όπως όλοι οι συντοπίτες του, για τή φιλολογία
και για τους τραγουδιστάδες του άφαιου νησιού.
Μιλήσαμε συχνά και για τον Πολυλά το μακαρίτη,
και για το Μαρκορά και για το Μαμπίλη και για
τό Θεοτόκη και γι' άλλους. Και του έλεγα εγώ με
κάποιο παράπονο γιατί ο Μαμπίλης έπαψε πιά να
γράφη ποιήματα, και γιατί δεν μάς δίνει πιά
κανένα από τα σονέττα του εκείνα που δύσκολα
κάνεις τά ξεχνά άμα μιλά φορά τύχη και τ' άκούση
η τά διαβάση.

— 'Ο Μαμπίλης δεν έπαψε να γράφη, μου
λέει ο φίλος μου, αλλά έπαψε να δημοσιεύη. Πολ-
λοί γνώριμοί του στους Κορπούς ξέρουν απόξω πολ-
λά ποιήματά του χωρίς να έχουν άκόμα δημοσιευτή
πουθενά.

δηλ. και να σκοτώνω, και να συμβουλεύω ύστερα
τους άλλους ότι πρέπει να σέβονται τή ζωή και τήν
περιουσία των ανθρώπων.

Αυτά είναι αρκετά, νομίζω, για να δείξουν
πόσο γερά στά πράγματα άκουπάει, πόσο συμφωνεί
με τήν άλήθεια ή γνώμη του κ. Σκια για «τό
μέλλον τής 'Ελληνικής». Δυό λόγια άκόμα πρέπει
να πώ για να τελειώνω. Σπουδαίο έπιχείρημα για
τήν έπικράτηση τής καθαρεύουσας θα βρεί δίχως
άλλο πώς είναι ο κ. Σκιας, καθώς βρίσκουν κι άλλοι
πολλοί, ότι ή γλώσσα που μιλιέται, όπως μιλιέται
άπό τους γραμματισμένους στα έθνικά κέντρα, δεν
είναι ή καθαρή δημοτική, μον' είναι γλώσσα άνα-
κατωμένη, πλάι στους τύπους τής δημοτικής, τύ-
ποι τής καθαρεύουσας δηλ. τής αρχαίας. Αυτό βέ-
βαια να τάρνηθώ δεν μπορώ, γιατί άλλιώς πολύ
σωστά θάλεγε κανείς πώς έχω κ' εγώ του κ. Σκια
τό παρατηρητικό. Κι όχι μόνο δεν τάρνούμαι, μα
ίσα ίσα βρίσκω πώς αυτό έκανε τον κ. Σκια να
γελαστεί και να πιστέψει πως έπικρατεί ή καθα-
ρεύουσα, και να έλπίζει πως θα γείνει: «ή μόνη έλ-
ληνική γλώσσα τής αύριον». Δε θα γελιόταν ο κ.
Σκιας αν έπρόσεχε και παρατηρούσε ότι στην άνα-
κατωμένη γλώσσα που μιλάμε, τους γραμματικούς
τύπους τής αρχαίας τους άπαντάει κανείς μονάχα

— Δε θυμάσαι συ κανένα ποιήμα του; ρώ-
τησα.

— Πώς δε θυμάμαι;

— Πές μου λοιπόν κανένα.

— Να σου είπω τον α' Ανεμόμυλο, αλλά κοι-
ταξε να μη τό δημοσιεύης και βρώ τό μελά μου.

— Πές μου το πρώτα και βλέπουμε.

Κι ο καλός φίλος μ' εκείνη τήν ξεχωριστήν έ-
πτανησιώτικη προφορά άρχισε να μου άπαγγέλλη
σιγά-σιγά τον «'Ανεμόμυλο». "Ακουσί τον και σύ:

'Ο κόσμος είναι πλανερό μαγνάδι,
Κεντισμένο με ρόδα και με βάρια
Μ'ήλιους και μ' άστρα που τ'άπλώνει ή Μάγια·
'Απάνου στής 'Αλήθειας τό σκοτάδι.

Σ' αγαπούσαμε τόσο ερμολιμάδι,
Γιατί στη μέση άπ' τής ζωής τα μάγια
Στην ψυχή μας έφανέρωνες τήν άγια.
Του Θανάτου θωριά, τον κρύον 'Αδη.

Τό τίποτα, κι άνηξέρα στα βάθεια
Του Είναι μας έξύπναες μία λαχτάρα
Να γλυτρώσουμε άπ' όλα μας τά πάθια.

Τήν πικρή να ξερκίδουμε κατάρα
Τής ζωής, και να πούμε μονομίας
Στ' άδυτα τής θεϊκής άνυπαρξίας.

"Όταν άκουσα τό ποιήμα αυτό, ένα σονέττο
όπως βλέπετε, με τό βαθύ του, τό πολυσύνθετο, τό
φιλοσοφικότατο νόημα, έμεινα έκστατικός για πολ-
λήν ώρα.

Πολύς καιρός έπέρχεν από τότε που τό πρω-
τάκουσα. 'Ο καλός μου φίλος έφυγε πλιξ άπό τή
Βιέννη. Μ' άπό τήν ήμέρα εκείνη ξέρω κι εγώ τον
«'Ανεμόμυλο» απόξω. Κ' έσκέφτηκα και σάς όλους
τους φίλους του «Νουμά», ότι με χαρά θα τον μά-
θετε και σεις απόξω, για να τον λέτε σ' εκείνους
που νοιώθουν άκόμα άπό καλλιτεχνική συγκίνηση.
Και σάς τό στέλω όπως τάκουσα από τό φίλο μου.

Μ' αν τύχη και κατοφανή του αγαπητού Μαμ-

(*) Μάγια, θεά 'Ινδική που συμβολίζει τό θηλυκό γένος
στη Δημιουργία, ή Μητέρα του Κόσμου που, μάς τον πα-
ρουσιάζει μ' έξωτερικά φαινόμενα πλάνα κι άπατηλά, ενφ'
άληθινή ύπόστασι έχει μονάχα ή θεότης. 'Η Μάγια ζωγρα-
φίζεται σαν μιá ώραία γυναίκα σκεπασμένη με πέπλο που
άπάνω του έχει κεντισμένες τις ζωγραφίες όλων των δη-
μιουργηθέντων όντων (COPV λεξικ. Mayer).

πίλη, που χωρίς να τον ρωτήσουμε, βγάνουμε άπό
τό θησαυρό του στο φως ένα τίτιο διαμάντι, δε
θυμηθή τά λόγια του Πλουτάρχου: «Σάν τή λαμ-
πράδα του χωμένου χρυσαφιού που δε φαίνεται»
κτλ. κι άς μάς συχωρέση ο γενναίοκαρδος τραγου-
διστής τής «Χρυσοπράσινης Σειρήνας του πελάου».

Με πολλήν άγάπη

Βιέννη

ΔΑΜΠΡΟΣ ΑΣΤΕΡΗΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

— Μπορείς να μου ξηγήσεις ένα περίεργο; Γιατί
τάχα οι χήρες ζαναπαντρέβονται τόσο έφκολα;

— 'Ο λόγος είναι επειδή οι νεκροί δε μπορούν να
μιλήσουν.

Είνα: γνωστό πως τά μεγάλα καπέλλα του συρμού
είναι τρομερός μπελάς μέσα στα θέατρα και κοσέρτα,
όπως μάς τό ξηγήσε ή κ. Εένου τόσο νόστιμα. 'Εδ λοιπόν
τις προάλλες που είτανε να γίνει τό μουσικό πανηγύρι
του Leeds, ένας έφημεριδογράφος συλλογίστηκε τ' άκό-
λουθο παιχνίδι:

"Εγραψε σοβαρά στο φύλλο του, πως εκείνες οι κυ-
ρίες φορούνε μεγάλα καπέλλα στα κοσέρτα, όσες έχουν
άνάγκη να κρύβουν τά μεγάλα τους τ' άφτιά. 'Αποτέ-
λεσμα είταν πως στο δεύτερο κοσέρτο όσες κυρίες πήγανε
σκουφιμένες βορούσαν μικρούτσικα καπέλλια, οι περισ-
σότερες μάλιστα πήγανε ξεκούσωτες.

'Ός τόσο είναι γνωστό πως μερικοί συρμοί άρχή
τους έχουν ελάττωμα. Τά κρονολίνα ξάφρα, τον παλιό
έκείνο συρμό που είχε φέρει τό χρυσόν αιώνα για τους λι-
χουδής τής θηλυκής ανατομίας, τά έβγαλε ή άφοκρα-
τόρησα 'Εθγένεια όταν ήθελε να κρύψει τό ένεικημητι-
κό της πάθος. Τά ψηλά στηθάκια τά πρωτοφόρεσε ο
Βελλιγτόνας σαν έπαθε ρεματισμούς κτλ.

"Ενας Ρώσος γιατρός έκαμε μεγάλη και πολύ χρή-
σιμη άνακάλυψη. 'Ανακάλυψε τά μικρόδια τής φαντασίας
και τό γιατροικό τους. 'Ηθελα να ξέρω πώς κεντησιές
τάχα του χρειάζονται, άς πώμε, του Χατζιδάκιως ώστε
να κατορθωθεί να γράψει άρθρο του δίχως να μεγαλοφω-
νεί πως είναι ο πρώτος και μόνος του κόσμου έπιστήμο-
νας—'Ιτος τουλάχιστο με τους μυθικούς έπιστήμονες άλ-
λων εποχών, σαν τον Λαβερριέ και τό Κάνεμαν.

'Ελπίζουμε πως ή κ. 'Αντρέας Πλεντιέφ—άφτό είν'
τόνομα του Ρώσου γιατρού—θ' άπομονώσει και τό μι-
κρόδιο τής ποιητικής φαντασίας. 'Αν του χρειάζεται εγ-
κέφαλος μ' άπειρο τίτιο μικρόδιο μέσα του, τό καλύτερο
είναι ναν του στείλουμε από δω τον εγκεφαλο του δαφνο-
στεφανωμένου μας 'Αμπελά.

πει πως ή καθαρεύουσα έπικρατεί, τό πολύ μπορεί
να σημαίνει πως ή γλώσσα μας κοντά στους τύπους
που είχε ως τά τώρα (έπομένως ή δημοτική δεν
έξαφανίζεται), κι άλλους τύπους άπόχτησε. 'Αλλά
τό ζήτημα αυτό είναι άσχετο με τις θεωρίες του κ.
Σκια, κ' έπομένως ή εξέτασή του δεν έχει τον
τόπο της εδώ.

ΣΗΓΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξωτερικό Φρ. χρ. 10

20 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 20

ΠΟΥΛΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμοιοις, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου (Όφθαλμιατρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρόμου (Όμόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή Πλατεία Στουρνάρα, Έξ άρχαια) και στο βιβλιοπωλείο « Έστιας » Γ. Κολάρου.

Η συντροπή του πληρώνεται μπροστά κλείνει για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ

Ξυπνήσανε πάλι, ύστερ' από την καταστροφή της « Έλπίδας », κι άρχισαν να λαβαίνουν « δραστήρια » μέτρα για τοίς σκυλοπνίχτες των αεροπολικών εταιριών. Έτσι έγινε κι άλλους. Έπιθεώρηση βαποριών, έμποδισμός ταξειδιών, διαταγές νάλλαχτούνε μηχανές, να εφοδιαστούνε με βύρνες και σωσίβια, κακό και φασαρίες, φωνές, κ' ύστερ από λίγο ένα πούφ! καθώς πάντοτε.

Τά βαπόρια ταξειδεύουνε με χαλασμένες μηχανές, δίχως βύρνες και δίχως τάλλα τά χρειαζόμενα, οι διαταγές ξεχνιούνται, οι αρμόδιοι παραδίνονται στον μακάριο ύπνο τους και —καμαρώστε τάποτελέσματα.

Παντού και πάντοτε—στο Ρωμαϊκό, μαθές!—τά ίδια. Σε κάθε δουλιά μας, σε κάθε μας υπόθεση, « Αμα συμβεί κανένα κακό, άνοίγουμε τά μάτια μας, μα για μιά στιγμή—για να τά ξανασφαλήσουμε άμέσως.

Τι να τάραδιάζει κανένας ένα ένα; Όλοι τά ξέρουμε κι όλοι τά λέμε. Τούτο μοναχά και φτάνει: Με την άνεμυλιά που δείχνουμε στο ζήτημα των βαποριών, δέν παίρνουμε μονάχα κόσμο στο λαμό μας, μα ρήχνουμε στο βούρκο και το γόητρο του ναυτικού μας του έμπορικού. Θαρρείτε πως, άν γίνουν ένα δυό τέτια σαν της « Έλπίδας », θάχει το κουράγιο ο Κωνσταντινουπόλης ή ο Άσβανίτης ή ο Άλεξαντινός ή όποιος άλλος δικός μας από το Έξωτερικό, όσο πατριώτης κι άν είναι, όσο κι άν έχει τη διάθεση να υποστηρίξει δικό του πρόμα, να ταξειδέψει με Ρωμαϊκό παράβι, σαν ξέρε πως έννιακόσια στα χίλια έχει φόβο να πνιγεί;

Καλός κι ο πατριωτισμός, μα κοιτάζει κανένας και για το τουάρι του. Και γι' αυτό θέλουμε να πούμε, πως αυτή ή περίφημη έλλοροπή που έπιθεωρεί κάθε χόση φεγγαριού τά καράβια, να είναι πανοσιεινή και να μη σταματούσε ποτέ τη δουλιά της. Έίπαμε πως δέν πρόκειται μονάχα για το κόσμο που άδικοχάνεται, μα για το ναυτικό μας που κάθε λίγο και λιγάκι κουρελιάζεται.

ΝΑ ΓΙΝΕΙ!

και δεύτερο Πανεπιστήμιο με τους παράδες του Δύμπολα. Συμφωνότατοι. Και να βγάξει κι αυτό έπιστήμονες με το τσουβάλι και να γεμίσει τη Ρωμισούνη απ' άκρη σ' άκρη με γιατρούς και με δικηγόρους, που να κυνηγάνε όχι πελάτη με το ντουφέκι—άφου πελάτης δέν θά υπάρχει, μιά και βγούνε όλ' οι Ρωμιοί έπιστήμονες—μα ο ένας τον άλλου.

Και το Πανεπιστήμιο το δεύτερο να γίνει στην Κέρκυρα, ή όπου άλλου, μα όχι και στην Άθήνα, καθώς προτείνανε μερικοί. Ένα μās φτάνει έδω, για να σιγυρίσει τη μισή Ελλάδα. Το δεύτερο να δουλέψει για το σιγύρισμα της άλλης μισής, κ' έτσι τ'όνα από δω και τάλλο από κει θά τά καταφέρουνε μιά χαρά και—ποιός ξέρε;—μπορεί να βάλει ο καλός Θεός το χέρι και να φάει τ'όνα τάλλο κ' έτσι να γλυτώσουμε μιά και καλή κι από τά δυό

ΚΑΠΙΟΣ

λοχίας—γεια στα χέρια του!—έδωσε την προπούμενη άπάντηση στον άρχιλογά κ. Φιλάρετο για κάπια του συνταγή « πρὸς κατασκευήν στόλου » που κάπου δημοσίεψε.

Ό λοχίας, θαρρετά και ξάστερα, είπε στο ν κ άρχιλογά πως ή καλύτερη συνταγή για να φτιάξουμε καράβια είναι νάνοίξουμε όλοι τά πουγγιά μας και λόγου του, κύρ Φιλάρετε, μονάχα το στόμα σου άνοιξε και ταμπουνάζε συνταγές.

Δέν ξέρουμε πως τήνε βρήκε αυτή την παλι-καρήσια άπάντηση ο κ. Φιλάρετος, μα έλπίζουμε να παραδέχτηκε κι αυτός, κι ως μη βγήκε να τή μολογήσει, πως τ'άγγά θέλουμε μογοιά για να βαφτούνε και τά καράβια παράδες για να γίνουνε.

ΣΑΝ ΕΡΘΕΙ

ο κ. Μαρασλής με το καλό έδω, να μη βαρεθεί να κάνει μιά βόλτα στα δυό τρία καλά βιβλιοπωλεία μας και να ζητήσει να τότε κατεβάσουνε κάτω στις άποθήκες τους.

Έκει θά δει σε σωρούς, σκονισμένους κι άρχασιμένους και σκοροφαγωμένους τους τόμους της Βιβλιοθήκης που ξόδεψε τόσους παράδες για το τυπωμά τους και τόσο ένθουσιασμό άδικα.

Άν κάνει την επίσκεψη αυτή ο κ. Μαρασλής κι άν κουβεντιάσει μ' ένα δυό ανθρώπους με γερό κι όχι με δασκαλομουχλιασμένο μυαλό, θά δει τι καλό μεγάλο μπορούσε να κάνει στο Έθνος άν ξόδευε τά μισά, και λιγώτερ' άκόμη λεφτά απ' όσα ξόδεψε, και τύπωνε ανθρώπινα και χρήσιμα για τους Ρωμιούς βιβλία, ύποστηρίζοντας έτσι και την άληθινή φιλολογία μας.

Ένας από τους πρώτους δηγηματογράφους μας, ο Παπαδιαμάντης, χρόνια τώρα άκρτερώνει τον Μαρασλή του για να του μαζώσει σε βιβλίο τά σκορπισμένα δω και κει έργα του.

ΤΟ ΣΠΟΥΔΑΙΟ

Ζήτημα που άπασχόλησε την εβδομάδ' αυτή τους λογίους μας ήτανε ο διορισμός του Γραμματέα του Βασ. Θεάτρου. Γράφουμε Τρίτη βράδυ και δέν μπορούμε να ξέρουμε άν ίσια με σήμερα, που διαβάζετε το « Νουμά », λύθηκε το ζήτημα και διορίστηκε Γραμματέας ο άπόστρατος κριτικός κ. Τέλης Πετσάλης, που ίσια με την Τρίτη το βράδυ είχε τις περισσότερες έλπίδες.

Υποψήφιοι για την θέση αυτή παρουσιάστηκαν πολλοί, όλοι με τά ίδια προσόντα: Ό Εσνόπουλος, ο Τσοκόπουλος, ο Κουρούπης, ο Μουχλίδης και δέν ξέρουμε πόσοι και ποιοι άλλοι άκόμα. Μα σαν άποτύχανε, μαζωχτήκανε όλοι στο Ζαχαράτου κι άρχινήσανε να βρίζουνε το Ιασιλικό, έξόν από τον Κουρούπη, που με ύστεροβουλία ο άλιτήριος, δέν άνοιξε το στόμα του, έλπίζοντας πάντα πως άφου άπότυχε ως Γραμματέας, μπορούσε καμιά μέρα να πετύχει και να γίνει Δραματέας του Βασ. Θεάτρου—ήγουν να μπορούσε να παραστήσει τον περίφημο Σαχλασάρ και τάλλα πενηνταδυό δράματά του σ' αυτό.

ΔΥΟ

Φημερίδες την περασμένη Τρίτη, το « Άστρ » και το « Σκρίπ », καταγγείλανε τις « Άθήνες » πως τους κλέβουν με περισσή μπερμπαντιά τά τηλεγραφήματα.

Δέν άπορήσαμε καθόλου γι' αυτό. Συνειθισμένα πράματα. Κι άλλη φημερίδα—άν όχι κι άλλες—έκανε το ίδιο, κι άλλη θά το κάνει αύριο. Ό τόπος, βλέπετε, που θέλει να μορφώσει την κοινωνία, καταντάει να μένει ο ίδιος άμορφωτος.

Ό μās πείτε τώρα. Μα δέν πέρασε πολύς καιρός που οι « Άθήνες » καταγγείλανε έναν δικαστή πως τους κράτησε μιά συντροπή και χαλάσανε τον κόσμο για το « αφοβερό σόνιατο » που στο τέλος άποδείχτηκε και φανταστικό.

Κι αυτό από τά συνειθισμένα. Μερικοί δημοσιογράφοι μας δέ τ'όχουν για τίποτα να κουρελιάσουν έναν άνθρωπο, άρκει μονάχα με το κουρελιασμα αυτό να κάνουν θόρυβο ή ναύξήσουνε λίγο την κυκλοφορία του.

Ήθικός ο σκοπός, βλέπετε.

ΜΗΔΕΙΑ*

Ποιητική μετάφραση ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΗ

(Συνέχεια)

Χορός: (άπελπισμένος πιά να σωθύνε)

Άπό πέτρα θε νάσαι ή από σίδε-
Ρο πλασμένη, ω άθλία, άφου έστ
Με το χέρι σου. ω μοίρα σου! παίρνεις
Τών δικών σου παιδιών τη ζωή!
Μιά μονάχα έχω άκούσει γυναίκα
Μιά και μόνο από χρόνια πολλά,
Την Ίνώ που οι Θεοί την τρελλάναν
Κ' ή γυναίκα του Δία ή θεά,

Σάν την έκανε νάβγη απ' το σπίτι,
Φρενιασμένη να τρέχη στη γή,
Άπό άπόκρεμο πέρτει άπρογάλι:
Τά παιδιά της να πνίξη ζητεί...
Μα μ' εκείνα άχνίστη κι αυτή!

Ποιός μπορούσε στο νού του να βάλη
Τρομερότερο φόνο από μι' άλλη;
Ό γυναίκεο κρεβάτι σε μύρια
Πως τον άνθρωπο βάζεις μαρτύρια!

ΜΕΡΟΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΙΑΣΟΝΑΣ: (Έρθε με πολλούς ανθρώπους του) Γυναίκες, που στεκόσαστε κοντά σ' έτούτο Τό σπίτι, άκόμα ή Μήδεια ή κακούργα μέσα Είνε ή μήπως έφυγε; Γιατί εκείνη, μόνο Στα τρισαθ' άν κρυφτεί της γης ή στον αϊθήρα Τετράψηλα με φτερωμένο το κορμί της

* Η άρχή του στο 108 φύλλο του « Νουμά »

'Αν θήνευε, θέ να γλυτώσει απ' τούς ανθρώπους
 Του Βασιλέα! 'Η μή θαρρεί, ύστερ' απ' τόν φόνον
 Τών βασιλειάδων, πώς μπορεί χωρίς να πάθη
 Να φύγη! Μά δσ' γι' αύτή διόλου δέ με μέλλει:
 Μόνο τά παιδάκια μου ήρθα δώ να σώσω,
 Μήπως οί συγγενείς τών δυο τών σκοτωμένων
 Να εκδικηθούνε θέλοντας τόν άγριο φόνον,
 Που έκανε ή μάνα τους, μαζί της μου τά βλάψουν!
ΧΟΡΟΣ:
 Δεν ξέρεις, έρμε 'Ιάσωνα, ό,τι σ' εύρηκε ακόμα;
 Άλλοίως να μούλεγες αύτά δι' θάνοιγες τόν στόμα!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Τι; Μήπως να σκοτώσει τόδαλε κ' έμένα;
ΧΟΡΟΣ:
 'Η μάνα ή σκύλα τ'άτφαζε τά δυο παιδιά σου!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Άλλοίμονο! τί λές; Μ' άράνισε απ' τόν κόσμο!
ΧΟΡΟΣ:
 Μή λογαριάζεις; ζωντανά πλιό τά παιδιά σου!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Και που; έξω μου τά σκότωσε ή στο σπίτι μέσα;
ΧΟΡΟΣ:
 Τις πόρτες άνοιξε να ιδής τά δυο τραγμένα!
ΙΑΣΩΝΑΣ (στοίς ανθρώπους του):
 Ξεμηντωλίωστε γλήγορα τις πόρτες, τώρα
 Ρίξτε τις κάτου, άνοιξτέ τις, ακολουθεί μου,
 Να ιδώ διπλή τή συμφορά: τά σκοτωμένα
 Παιδιά μου, και να εκδικηθώ τή φόνισσά τους!
 (*Ορμών στις πόρτες).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΜΗΔΕΙΑ: (βγαίνει άπάνου σε γρούτο έρμα δώρο του
 παππού της του 'Ηλιου. Τά παιδιά της είνε
 στο έρμα νεκρά).
 Τις πόρτες τί τραντάζεις; και να τις άνοιξεις
 Μι' τους λαστούς ζητάς, ζητώντας τά παιδιά σου
 Τώρα νεκρά, κ' έμένανε τή φόνισσά τους;
 Μάτια τών κόπο σου μή χάνεις; κι άν έμένα
 Χρειάζεσαι, ό,τι θέλεις; να μου είπης,είπές μου;
 Γιατί χέρι άπάνω μου ποτέ; δε θα μπόρσεις
 Να βάλεις; βλέπεις μούδωκε τέτοιο εν' άμάρτι
 Ό ίδιος, ό πατέρας του πατέρα μου 'Ηλιος,
 Να φύγω ανεγγυχτή απ' τά χέρια τών άχρτώ μου!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 'Ω μισητή κι ό έχθρότατη της γης γυναίκα
 Στους θεούς, σ' έμένανε, στους ανθρώπους όλους,
 Που έτόλησες; μαχαίρι να βυθίσεις μέσα
 Στα σπλάχνα τών παιδιών σου, στις δικές σου γέννες;
 Κι άτεκνο έμένανε άφημένο ναφανίσει;
 Κ' ενώ τήν πλιό παράνομη του κόσμου πράξη,
 Έτόλησες; να κάνεις, ή αν' αντικρύξεις κι 'Ηλιο,
 'Αμποτε ναφανιστής, σταχτή να γίνεις! Τώρα,
 Τώρα τό βλέπω τί έκανα; πώς είμουν τότε;
 Ξελογιασμένος να σε πύρω απ' ένα σπίτι
 Κι από μιá χώρα βάρβαρη και να σε φέρω
 Σε παλάτι 'Ελληνική τήν κακούργα έσένα,
 Που τόν πατέρα έπρόδοσες και τήν πατρίδ' άκόμη
 Που σ' έθρεψε; κ' έτσ' οί θεοί με τιμωρούουν
 Μι' του κακού σου δαίμονα τό ίδιο τό χέρι,
 Γιατί εδέχτηκα να μη σ'όμορφο τό σκάφος
 Της 'Αργώσ μια φόνισσα του ίδιου τάδεραφού της;
 Κι όπως άρχισες κακά χειρότερο ήδες τέλος:
 'Αντρα μ' έπήρες, μούκανε; παιδιά κ' έτούτα
 Για έναν γάμο έσκότωσες, για μιá γυναίκα!
 Τέτοιο κακούργημα ποτέ; δι' θα τολμούσε
 Μιá 'Ελληνίδα, που έπρεπε να προτιμήσω
 Γυναίκα μου να πάρω κι όχι τόν άχτρό μου

Και τήν καταστροφή μου έσένα, τίγρη (*) κι όχι
 Γυναίκα, που άγριώτερη κι από τή Σκύλλα
 Του νησιού (**) του Τυρσηνού πελάγου επλάστης!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Τόσα και τόσα είχα να είπω, ναποστομώσω
 Τάπύλωτό σου στόμα, άν ό πατέρας Δία;
 Δεν ήξερε τά δσα καλ' από μέναν' είδες;
 Και με πόσες συμφορές μ' έχεις πληρωμένη
 Μήτε μπορούσ' ένας θεός νάφήση τόσο
 Πρόσχαρος να περνήσ με τή Βασιλοπούλα
 Περιγελώντας έρμη έμένανε άφημένη,
 Και μήτε ό Κρόντας, που σούδωκε τήν κόρη,
 Να χερή άφου μ' έδιώξε σαν καμμιá στον κόσμο!
 Τώρα ό,τι θέλεις, τίγρη, Σκύλλα είπές μου, μόνο
 Φτάνει που, όπως σούπρεπε, σ' έχω καρδιοκάψει!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Μά και σ' έχεις στην καρδιά καυρό άλλο τόσο!
ΜΗΔΕΙΑ:
 (*το έσ' δε μ' αναγελās σβήνει ό καυμός μου.
 **το έσ' δε μ' αναγελās σβήνει ό καυμός μου.
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Παιδάκια μου, τήν πλιό σκληρ' είχατε μητέρα!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Παιδιά μου, που σας έφαγε τό αίσχρό του πάθος!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 'Εγώ χέρι δεν άπλωσα να νάφανίσω.
ΜΗΔΕΙΑ:
 Μονάχα ή άτιμία σου κι ό άλλος σου γάμος!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Μά για ένα γάμο έτόλησες; να νά σκοτώσης;
ΜΗΔΕΙΑ:
 Και τό θαρρείς μικρό κακό για μιá γυναίκα;
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 'Αγ είναι γνωστήκή; μά έσ' κακά δια τ'ήχεις.
ΜΗΔΕΙΑ:
 'Ιδές τα έδώ νεκρά και πιε' όλο τό φαμαμάκι!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Στην κεφαλή σου ό φόνος τους βαρύς θα πέση!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Τόν πρωταίτιο του κακού οί θεοί γνωρίζουν.
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Τή βρωμοσυχαμένη σου ψυχή γνωρίζουν!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Μίσαι με; έγώ μισώ και τήν πικρή φωνή σου!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Κ' έγώ άλλο τόσο κ' εύκολος ό χωρισμός μας
ΜΗΔΕΙΑ:
 Λοιπόν τί στέκεις; 'Ενα έγώ ποθώ, να φύγω.
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Να θάψω δός μου και να κλάψω τά παιδιά μου.
ΜΗΔΕΙΑ:
 Ποτέ! Με τούτο μου τό χέρι θάν τά θάψω
 Στής 'Ηρας της 'Ακραίας (*) τόν ναό, μήν τύχει
 Και μου τά πετάξη, έδώ μέσ' στους πέντε δρόμους
 Κανεις άχτρός ξεθάβοντάς τ' από τό μνήμα...
 Μά έγώ στη χώρα έτούτη του Σισύφου θάρθω,
 Σαν σήμερα γιορτή μεγάλη να νά τους κάνω
 Και πανηγύρι έδώ θα γίνεται όπου ό φόνος
 'Εγινε ό θεομίσητος τών δυο παιδιών μου...
 Και τότε έγώ στη γή πεγαίνω του 'Ερεχθέα
 Με του Πανδίου τό γιό να μείνω 'Αΐγία'.
 Μά έσ' ό,τι πρέπει, τών κακών τό κακό τέλος
 Θα λάθεις, χτυπημένος στο κεφάλι απ' ένα
 Κομμάτι ξύλο της 'Αργώσ άπομεινάρι,
 Του πρώτου άφου είδες γάμου μας πικρά τά τέλη!

(*) 'Επροτίμησα τό δημοτικό τίγρη, που τό συνήθι-
 ζουμε τώρα, παρά 'ελάνα». *Αν θεs μάλιστα γράψ' το
 λάμμα. (Σ. Μ.).
 (**) Της Σικελίας ή γνωστή του μύθου Σκύλλα.
 (*) Νεός στην 'Ακραία κρηνη.

ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Μ' άμποτ' έσένα ναφανίση τών παιδιών σου
 'Η 'Ερινύα κ' ή φονία Δικαιοσύνη!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Και ποιοι σ' άκούνε είτε θεός είτ' 'Ερινύα
 Τόν ψευτικοκριστή και ξενοπαταμένα;
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Δέ θάν τό χάσης παιδοφόνισσα κακούργα!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Μήγαίνε τή γυναίκα σου να κλαψοθάψεις!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Πηγαίνω δυο παιδιών πατέρα στερημένος!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Κλαίς τώρα, μα πικρότερα θα κλάψης γέρος!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Παιδάκια μου άκριδά!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Στή μάνα, όχι σε σένα!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Λοιπόν γιατί τ'άσκότουνες;
ΜΗΔΕΙΑ:
 Για να σε κάψω!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 'Ομίματα! ό μαύρος ύστερη φορ' άφήσε με
 Τό στόματάκι τών παιδιών μου να φιλήσω!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Τώρα τά λές παιδάκια σου: Νάν τά φιλήσει;
 Τώρα ποθείς έσύ, που τόσο τάπαρηθής;
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 'Ασε με τό κορυάκι τους ναπαλοχαΐδιώ!
ΜΗΔΕΙΑ:
 Του κάκου πάν τά λόγια που; δε θάν τάγγιζεις!
ΙΑΣΩΝΑΣ:
 'Ω Δία, άκούς πώς διώγονται και τί παθαίνω
 'Απ' τήν παιδοφόνισσα μαύρη έτούτη τίγρη;
 Μά τώρα έγώ ό,τι μου περνάει για τά παιδιά μου
 Κι ό,τι μπορώ τό κάνω: Τά θρηνώ μονάχος
 Και κλαιγοντάς τα τους θεούς μαρτύρους κλάζω.
 Που, ενώ έσύ μου τά σκότωσες, δε μ' άφίνεις ούτε
 Νεκρά να νάγκαλιάσω κι ούτε να νά θάψω
 'Εγώ ό πατέρας, που άμποτε να μην έξούσα
 Τραγμένα να τά ιδώ απ' τήν ίδια τους τή μάνα!
ΧΟΡΟΣ:
 Στο χέρι του πολλά κρατεί του 'Ολύμπου ό Δίας,
 Κι άνέλπιστα οί θεοί πολλά τελεφερούνε.
 Κ' ενώ όσα έμεις ελπίζουμε δε γίνονται όλα,
 Τρόπ' ό θεός τ' ανέλπιστα να γίνουνε ήδες;
 Και για τό πράμμα έτούτο τέτοιο εύρηκε τέλος!
 Σπέτες, 1904.

Σ. Μ. Το δράμα έτούτο, άν παρασταθί, θα μοιραστή
 σε τρεις ξεχωριστές πράξεις: Α' πράξη: έως τό Γ' μέρος.
 Β'. πράξη: έως τό Ε', μέρος. - Γ'. πράξη: τό υπόλοιπο.
 — Σε κανένα θέατρο δεν επιτρέπεται να παρασταθί χωρίς
 τήν άξεια του μεταφραστή.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΗΓΑΔΙΩΝ

(Χίος)

Τά πηγάδια και μάλιστα τά μεγάλα πύχουν
 μέσα σπηλιές έχουν τό καθένα τό στοιχείο του.
 Αυτό είναι ένας κοντός άραπάκος, που βγαίνει και
 κάθεται στού πηγαδιού τά χείλια, και δεν πειράζει
 κανένα, ούτε μιλεί, μόνο αν περάση καμμιá κα-
 πέλλα της κάνει με τά νοήματα να πήν κοντά
 και αν πήν τήν περιποιείται και δώρα πολλά της
 δίνει; αν πάλιν δεν πάει δεν τόν μέλλει, ούτε της
 κάνει τίποτε. Μόνο καμμιá φορά από τή φούρκα
 του για τήν καταφρόνια πέφτει μέσα στού πηγάδι.
 Γυρεύει όμως και να ξεγελάση όμορφα κορίτσια με

παρακάλλια και τάρματα. Και λέγουν μάλιστα πως μερικές τις επλόμισσε με τα χαρίσματά του και τις κατέβασε στο πηγάδι, τοις έμπασε σ' όρκιότητες καμάρες που είχαν πολύ λαμπρά και πλούσια πράματα, και αφού τις έκράτησε μια ημέρα κ' έφαγαν κ' έπιαν καλά, τις έβγαλε πάλι έξω από το πηγάδι. Έτσι πολλά έχουν να ειπουν και για ένα πηγάδι πολύ μεγάλο, που είναι στον κήπο του Καβάκι... απ' α'τό λιγοςτοι παίρνουν νερό και γιατί είναι πολύ μεγάλο, και αν θέλεις, και από φόβο οι περισσότεροι.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Υπομνησκει

τοις κατόχοις προσωρινών τίτλων του Λαχειοφορου (αυτής δανείου 2 1/2 ο) 1904, ότι η πρώτη κληρώσις της 1 Δεκεμβρίου ε. ε. ενεργηθήσεται επί τη βάσει των όριστικων τίτλων. Επομένως όφείλουσιν οι επιθυμουσντες να μετασχωσι της ειρημένης κληρώσεως να σπεύσωσιν εις ανταλλαγή των προσωρινών τίτλων εντός του τρέχοντος μηνός Νοεμβρίου, εν Αθήναις μεν παρά τη Έθνικη Τραπεζη, εν ταίς Έπαρχίαις δε παρά τοις υποκαταστήμασι της Έθνικης Τραπεζης και παρά τοις Ταμίαις του Δημοσίου, παρ' οις ένηργήθησαν έγγραφαί του δανείου τούτου και εν Έπτανήσφ παρά τοις Υποκαταστήμασι της Έθνικης Τραπεζης.

Έκ του Γραφείου).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ

Α'.

Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Νάχα του Μάη τις δροσιές
τ' Απριλιού τις χάρες!

Ακράτητοι όλοι τρέχουν στα βουνά. Ο καθένας ποθεί κατάκαρδα να ξεχάση αυτή την ημέρα τα μύρια βάσανά του—το μόθo της ζωής—και να περιπλανηθή, να χαρή, να εδθυμήση με καμπόσους φίλους του σε κανένα έξοχικό μέρος. Δεν έχει το νησάκι μας—ώμινα—πρασινάδες πλούσιες, δεν έχει κελαρίστρες βρύσες και μύριων πουλιών λαλιές, μα έχει καμπόσους βράχους και καμπόσα χαμόκλαδα κι αγριόχορτα επάνω στα ύψωμάτά του, που ναί για τις παρηγοριές το άφταστο βάλσαμο και μια άχτιδα θάρρους στον ανεμόδαρτο της ζωής δρόμο. Θεέ μου!

Και βλέπεις λοιπόν μικρούς και μεγάλους, άντρες και γυναίκες, ν' αναιδαίνουν τ' απόκρημνα βουνάκια του νησιού μας και στο φτωχικόν ήσκιο ενός μοναχοφυτεμένου δέντρου ή κανενός μισοχαλασμένου τοίχου καθισμένοι σταυροπόδι να τρών εδθυμοι το φαγάκι τους, χένοιαστοι να πίνουν με γέλοια το κρασάκι τους και να σκορπούν δλόγυρα με κέφι το τραγοῦδι τους. Που και που τυχαίνει ν' ακούς κανένα μουσικόν όργανο—βιολί ή φιλαρμόνικα, μαντο-

λίνο ή λύρα—να πετᾶ λαλιά. Έκει έξάπαντος θα δής πως θα γείνη και χορός.

Αφού παρᾶσουν όλη την ημέρα στην έξοχή και κυλιστούν στη φτωχική πρασινάδα της, γυρίζουν με τραγοῦδια στα σπιτάκια τους το βράδυ βράδυ.

Μα δεν είπαμε ακόμα τί γίνεται την αύγη. Πήγαμε στο τέλος χωρίς να πούμε την αρχή. Κι όλο το μυστήριο μιας χαριτωμένης συνθηείας κρύβει ή αρχή. Την αύγη, την ώρα που το πρωτόβγαλτο φως χαμογελῶντας πέφτει στη γη και στη θάλασσα, ξυπνοῦνε σαν τις πεταλούδες τα κορίτσια μας, παίρνουν μαζύ τους τις βυτίνας (στάμνες) τους, παίρνουν και τα λουλούδια—ρωδιές, βασιλικά, δυόσμο, τριαντάφυλλα, γαρύφαλλα—που εφρόντισαν αποσπερῆς να συνάξουν και πηγαίνουν στα πηγάδια να φέρουν τ' άμίμητο του Μάη νερό.

Κ' ενώ περίεργος τις θωρείς στο δρόμο με τα χρυσόφανα και μεταξωτά φορέματα, με τα χρυσά φλωριά και στολίδια στο λαιμό, στα στήθη και στα αυτιά τους, με το μαντήλι τεχνικά κι ελόχαρ' άπάνω στην κεφαλή και στις πλάτες ριγμένο και με το σταμνί το λουλουδοστολισμένο στον ώμο, θαρρείς πως βρίσκεσαι σε κανέναν κόσμο όλος δόλου φανταστικό, σ' ένα κόσμο χτισμένο λες από ποίηση και στολισμένο με μουσική. Μα βλέποντας πάλιν όλες αυτές τις όμορφες νησιωτοπούλες μας χωρίς μιλιὰ να φέρουν «τάμιμητο του Μάη νερό» στα δικά τους σπιτία ή στο άραβωνιαστικόν τους, αν είναι άραβωνιασμένες, θαρρείς πως παρευρίσκεσαι στην τελετή κανενός μυστηρίου, που μοιάζει τα παλιά «Έλευσίνια».

Απ' αυτό το χαριτωμένο νερό—πρέπει να ναι τρεχάμενο—πλένουνται όλοι κι όλες, μικροί και μεγάλοι. Έστερα τούς δίδεται και γλύκισμα, για να περάση γλυκιά «σαν το μέλι» ο Μάης. Γιατί, λέγουν, αυτός ο μήνας έχει πολλές κακές ώρες. Απ' αυτό είνε κ' ή κκτάρα που λέν. «Η ώρα του Μάη να σ' εύρη».

Η άραβωνιασμένη κόρη, που φέρνει με χιλια δυο καρδιοχτύπια το πρωτομαγιάτικο νερό στην πεθεράς της το σπίτι, γι' ανταμοιβή παίρνει το «μπατούτσι», ένα ή πολλά χρυσά φλωριά περασμένα τεχνικά σε μεταξωτή κορδέλλα ή σε χρυσόφαντη κλωστή. Απ' αυτό το νερό θα πλυθή ο γαμπρός—αν δεν λείπη στο ταξείδι—ή πεθερά, ο πεθερός κι όλοι του σπιτιού, οι όποιοι εύχονται στη νύφη «να το φέρη και στεφανωμένη και να της φέρουν κι αυτήνης οι νύφες των αδελφών της». Και με τη στάμνα άδεια, με τα φλωριά στα στήθη και τη χροά στην καρδιά, γυρίζει στο σπιτάκι της ή κοπέλλα.

Νερό μαγιάτικο φέρνουν οι νύφες στην πεθεράς τους και τον πρώτο χρόνο του γάμου τους, τον πρώτο δηλαδή Μάη μετά τα στεφανώματά τους.

Ποιός νησιώτης κάθε πρώτη του Μάη, όπου κι αν βρίσκεται, δε θυμάται μ' εύχαρίστηση και κρυφή χαρά αυτό το όμορφο έθιμο; Και ποιού νέου ή ποιιάς νέας ή καρδιά δεν σκιρτά και δεν αντιλαλεί γλυκά στο μαγικό άκουσμα «πρωτομαγιά»;

Β'

«ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ»

Στα νησάκια νερά πολλά δεν έχουν οι πηγές και Νύμφες πολλές δεν είναι με νερά. Αλλ' είναι τα κορίτσια Νύμφες, κ' είναι νερά τ' άμάτια τους κ' είναι πηγές οι Παναγιές, κι είν' όλες κορίτσια οι νύμφες.

Θα θυμούμαι πάντα τις αύγες εκείνες τις ό-

νειρεμένες, τις αύγες που μυστικά μου έξευγένισαν κάθε απόκρυφο παλμό και κάθε πόθο της καρδιάς μου. Θα θυμούμαι και τα δειλινά τα χρυσοφώτιστα και δροσολουσμένα με το μύρο του πουνέντη, μ' ακόμα θα θυμούμαι και τα βράδια τα φεγγαροστόλιστα. Γιατί αυτές είναι οι τρισευλογημένες ώρες που πνε χαρούμενα τα κορίτσια μας—χελιδονάκια εργατικά μα κι ανυπόταχτα—«στο νερό».

Νερά τρεχάμενα δεν έχουμε στο μικρό μας νησάκι που δεν είν' άλλο τίποτα παρά ένας ξερός βράχος ριγμένος μες στη μέση της θάλασσας. Καμμιά βρυσούλα—ποιός ξέρει γιατί;—δεν μας έδειξε ποτέ το πρόσωπό της. Μα έχουμε όχι μακριά πολύ από την πόλη δέκα μεγάλες στέρνες, που τις έχτισαν οι πρόγονοι μας οι άξέχαστοι, που τις λέμε «Άχερες» (πρόβ). Άχέρων, Άχερουσία λίμνη, Άχελωός) και που μας δίνουν νερό, άμα οι στέρνες των σπιτιών μας άδειάσουν. Γιατί κάθε σπιτάκι που χτίζεται εδώ πρέπει ναχη και μια στέρνα.

Το νερό μας το φέρνουν απ' τις «Άχερες» οι κόρες μας. Κ' εδώ είν' ή ποίηση, το πάθος κ' ή ζωή.

Και βλέπω πάντα πεντάμορφα κορίτσια άσπροντυμένα σαν Νεράιδες μαγικές κι απόκοσμες με το σταμνί στον ώμο και τα μισοξέπλεχα μαλλιά στη λυγερή τους σχηνη γύρω, να τριορπίζουν μύρα μαγικά από τ' άνθηνα της παρθενίας τους χνώτα και δροσάτα γέλοια απ' τα τριανταφυλλένια χείλη τους.

Ακούω τους ψιθυρισμούς και τα λογάκια τους, τα λόγια τους που τα συντροφεύει εν' άτελειωτο χαμόγελο και μια πλανέτρα μουσική. Τ' άγγελικά τραγοῦδια τους, εκείνα που μ' έκαναν τρελλό τραγοῦδιστή και μου γεμίσανε τα στήθη από μυστήριο και αγάπη, από κλάματα και χάρδια κι απ' ελπιδες και ήλιμμένα κανουρίσματα.

Θυμούμαι σαν ενειροπλάνημα τις μυστικές εκείνες κι άδύλες αύγες, στο γλυκοχάραγμα, που αρχή' άράδα σαν φαντάσματ' άσπρα έβλεπα να στέκονται σιμά στις στέρνες τα φεγγόβολα εκείνα πλάσματα για να γεμίσουν τις βυτίνας τους. Τα μάτια τους δλόμαυρα «σαν του κοράκου το φτερό» ή κκταγάλανα σαν τον καθάριον ούρανό μας έριχναν γύρω σπίθες, μάγιικ και χαρές. Τα χέρια τους σαν μαργαρένια ανάγλυφα Φειδίκα έκαναν τους άσπρους κρίνους να μαραινούνται από ζήλεια.

Τα λίγα αγριολούλουδα πετούσανε τα μύρα τους για να μυρώσουν το δρόμο των νεράιδων.

Όμορφές;! Ά πόσε; όμορφές; έτύχαινες στη στρατά σου! Μα όλες έπερνούσαν απ' έμπρός σου σαν λαμπούρες σαν μιὰ νύχτας του Γενάρη άστραπές. Κι άκουες ένα κομματάκι κάθε φορά από τη διήγηση της καθεμιάς, κληθινό και με τέχνη θαυμαστή πλασμένον είδύλλιο.

Τόν είδα πάλι σήμερα πρωί πρωί. Τόν έριξα κρυφά κρυφά από το παράθυρο ένα κομματάκι βασιλικό. Μα πρέπει να ξέρης...

— Ποιός, κόρη μου, αυτός; Είν' ένα άντρωμένο παλληκαράκι, ένα όμορφο σαν άγγελος ντζόβενο. Μάτια μεγάλα, μαύρο μουστάκι...

— Νάξερές τί κλάμματα και τί θρήνους έκαμα την ώρα που έμαθα πως θα ταξιδέψη για την Άγγλία. Τα μακρινά ταξείδια...

Και δεν έπαυες ν' ακούης γέλοια, να φαντάζεσαι φιλιὰ, να βλέπης ζωντανούς έρωτες και να θωρής μυστήρια. Τάστέρια τρεμοσθίνανε στον ούρανό, μα και στο δρόμο σου έβλεπες άλλα άστέρια άμέτρητα και λουσμένα με πειύ γλυκό φως, τα μάτια των χαριτωμένων κοριτσιών που γυρίζουν «από το νερό». Τι ώρατα!

Καστελλόριζο

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΞΕΦΑΝΤΩΜΑ

Του έρμου κόρφου τ' νερά λαμποκοπούνα. Φαντάζει τ' άδειαν παλιό παραδοστάσι...

Του τραγουδιού τ' σωθικά πόθος μ' ανάρτει και βγαίνω στ' ψηλό τόν βράχο πού ή παλιέρα...

Και τό ξεφάντωμα άρχινώ σάν μεθυσμένος. Ο νοός παλιός σκοπούς θυμάται με λαχτάρα...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΡΒΟΣ

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Και στο κιάσκι τής Ομονοίας

Η ΙΔΙΑΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΕΞ. ΠΑΛΗ

Έκδοση κεινούρια (Α-Ω) τού 1904, σελίδες 416, τυπωμένη στο Παρίσι (τυπογραφείο Charpentier) σ' έκλεκτό χαρτί.

- Η τιμή της : Για την Αθήνα Δρ. 3.— Για τις έπαρχίες » 3,50 Για το εξωτερικό φρ. χρ. 3.—

Στις έπαρχίες και στο εξωτερικό στέλνεται συστημένη δίχως παραπανιστό έξοδο.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΛΗΟΜΑΖΩΜΑ

Τόν περασμένο μήνα, τό Δημητρίτη, καθώς πού τότε λένε στα χωριά και σόληνε τήν άληθινή Έλληνική πατρίδα, γίνεται παντού, σε χώρες και σε χωριά, όπου υπάρχουν έλληνες, τό ληομάζωμα.

Έλληνες! Μπορεί να πη κανείς, πώς έχουνε ούλα τά έλληνικά μέρη. Μα στο Μωριά, μ' όλη τήν πυρκαϊά πούχε βάλει ο έχτρος τής πατρίδας και μ' όλες τις καταστροφές πούχε κάμει, είναι οι περισσότερες και οι καλύτερες, οι γερότερες και οι πολυκιρότερες.

Τό ληομάζωμα έχει τήν ώμορφάδα του και τή ποιήσή του. Όπως έχει κάθε εικόνα έλληνική. Μά πιστέψατέ με, δεν είναι πουθενά τόσο ώμορφο και ποιητικό, όσο στον κάμπο τής Μεσσηνίας. Γιατί εκεί γίνεται κάπως εξαιρετικό.

Ήκει κουδαιλιούνται κάθε τέτοιο καιρό γι' αυτήνη τή δουλειά, πού δεν τήνε κάνουνε οι νοικοκυρείοι, οι γυναίκες τής Κουτσάδας, τού βουνού πούναϊ στο βορεινό μέρος τής Καλαμάτας. Και οι γυναίκες τής Κουτσάδας είναι ώμορφες και ζωηρές, πού δεν μπορείτε να φανταστήτε. Τό πρόσωπό τους γιομάτο κοκκινάδι φυσικό. Η κορμοστασιά τους λεβέντικη. Η κουδέντα τους ζωηρή. Η κράση τους θερίο. Τό τραγούδι τους ισχυρό, ανυπόταχτο, αλλά τερνευτό,

ώμορφο, με γλυκειές φωνές, καθαρό έλληνικό. Η φωνή τους καμπάνα.

Και κουδαιλιούνται όλες κοπάδια, κοπάδια, κουμπανίες σαν να είπαμε: είκοσι από δαύτες και μούνται σε μιά καλόβα. Τρώνε ψωμί μαύρο για φαί και για προσφαί, πράμα σπάνιο, ρέγκες από τις φτηνότερες και τις παραπεταμένες των μπακαλικών.

X

Ένα δειλινό, από κειά πού κρύβουνε μέσα τους μεγαλειό παρθενικό και δίνουνε ύλικό στους έμπνευσμένους ποιητάδες και στους άνοιχτομάτηδες ζωγράφους. Έτυχε να βλέπω τήν άληθινή ζωγραφική του ληομαζώματος. Παρθένα φύση και παρθένα κορίτσα έβλεπα μπροστά μου.

Τό ραβδί, πού με δούτο τίνανταν τις έλληνες οι δουλευτράδες και ώμορφες παρθένες, λές κ' έπαιζε τό ρόλο πού παίζει τό τούμπανο τή μουσική, λές κ' ήτανε τό άκομπανιαμέντο των τραγουδιών των κοριτσών. Απάνου στη δουλειά τους, άλλες άπάνου στις έλληνες και άλλες κάτω, τραγουδούσαν και ο ήχος τού λιγουρού τραγουδιού τους έτυχε να σμίγγη με τόν ήχο τσοπάνικης φλογέρας, και άγκαλιασμένοι οι δύο ήχοι σκίζανε τόν κάμπο και ανάδευαν, λές τά φύλλα των δεντρών.

X

Και μαζί με ό,τι κρυφό αίστάθηκα κείνη τήν ώρα σκέφτηκα :

— Να μιά ζωή με ώμορφάδα, με παρθενιά. Να μιά ζωή, πού μπορούσε τί κλά να έμπνεύσει ένα ποιητή σαν τό Γιάννη τόν Καρπούση.

— Μα να και μιά ώμορφη εικόνα, πού νόμιζα ίσκι με σήμερα, πώς μοναχά στις σελίδες τού Τολστόη και τού Μάξιμ Γκόργκυ μπορούσα να τήν έβλεπα.

Και πού ύστερνά είπα :

— Στη Ρουσία δεν πούνουε τά εργατικά ζήτηματα. Στη φύση όμως τής παρθένας Έλλάδας δε χρειάζονται τέτοια πράματα. Η ζωή δω είναι ποιητική. Μιά δραχμή ήμερομισθιο. Μιά δραχμή φαί. Ο δουλευτάρης λαός, τής Έλλάδας είναι ο άγνότερος όλου τού ντουμιζ. Τα κορίτσα τής Κουτσάδας είναι πάλι τά πού παινεμένα.

ΜΕΛΟΝΤΑΣ

ΚΡΑΣΙΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Απ' τ' άυπέδρια τού κ. Κ. Α. Στασινόπουλου.

Φυσικά και άνόθητα

Πουλιούνται οδός Ζήνωνος 4 Β.

Table with 4 columns: Brand/Type, Year, Price per liter, Price per 60 liters. Includes Μύκρο του τραπεζίου, Κόκκινο, Άσπρο, Μισοκάτο γλυκό.

Πουλεί και παλιότερα κρασιά σε μποτίλιες.

Στέλνονται στο εξωτερικό σε βαρελάκια 25, 50 και 100 άκαθόνε σ' όποιον προκταβάλει τήν άξια τού κρασιού. Τά ναύλα και τά βαρελάκια είναι σε βάρος τού άγγραστή.

Στο εξωτερικό μπορεί να στείλη και ρετινιάτο τής Άττικής με 60 λεπτά τήν όκτ.

Ίδιαίτερο συστατικό. Ο κ. Κ. Στασινόπουλος δίνει δέκα χρόνια τού κρασι πού χρειάζεται ο Εύαγγελισμός, τό μεγαλύτερο και καλύτερο νοσοκομείο τής Ανατολής.

ΔΗΜΟΚΛΕΣ

Πώς ήθελα να περναγα σ' ένα χρυσό δει ήτι Τήν Πούλια, τόν Αύγερινό και τόν Άπουσπερίτη Να σου στολίσω τόν λαϊμό, γιατί να δέ στολίσω, Διαμαντικό δε βρισκόεται σ' Ανατολή και Δυση.

ΣΥΛΛΗΚΤΗΣ

— Τή θυμάσα: τήν Κα Λεβαντινόγλου πού σε σύστησα στο χροό μας ;

— Κα Λεβαντινόγλου είπες; Δεν τή θυμάμαι. Μά σύστησες σε τόσο κόσμο !..

— Μιά πού φορούσε άσπρο άτλάζι με μαβιές καρδέλλες κι άσπρα παπούτσια...

— Ά ναί ναί, τώρα τή θυμάμαι.

Τί θα πει κόλακας ;

Κόλακας είναι όποιος παινεί τό γείτονα, κι όχι έμείς.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

Η Έθνική Τράπεζα δέχεται έντόκους καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ήτοι εις φράγκα και λίρας στερολίνας άποδοτέας εις όρισμένην προθεσμίαν ή διαρκείας Αί εις χρυσόν καταθέσεις και οι τόκοι αυτών πληρώνονται εις τό αυτό νόμισμα εις ό εγένετο ή κατάθεσις, εις χρυσόν ή δι' έπιταγής ύφους (chéques) επί τού έξωτερικού και έπιταγών τού όμολογιούχου.

Τό κεφάλαιον και οι τόκοι των όμολογιών πληρώνονται εν τώ Κεντρικώ Καταστήματι και τή αίτήσι τού καταθέτου εν τοίς Ίποκαταστήμασι τής Τραπέζης, εν Κερκύρα δε, Κεφαλληνίη και Ζακύνθη διά των ύποκαταστημάτων τής Ίονικής Τραπέζης.

Τόκοι των καταθέσεων

Table with 4 columns: Term, Interest rate, Unit, Duration. Includes 1 1/2 ταίς, 0,0 κατ' έτος, 6 μηνών, 2, 0,0, 1 έτους, 3 1/2, 0,10, 2 έτων, 2, 0,0, 4 έτων, 4, 0,0, 5 έτων.

Αί όμολογιοί των έντόκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έκλογήν τού καταθέτου όνομαστικά ή άνόνομοι.

ΤΑ ΛΙΒΑΔΙΤΙΚΑ ΚΕΡΑΤΑ

(Έπαρχία Λεβαδείας)

Μιά φορά κ' έναν καιρό έδω στην Κόπραινα ήτανε ένας τσέλιγκας με χιλιάδες γιδοπρόβατα, βόδια, άλογα, και τά μαντριά του τάχ' απ' πάνω απ' τό σύρραχο. Άμα άρμεγε τά πράματα κ' έπηζε τό τυρί, έστελνε με τούς τσοπάνηδες πολύ τυρί κάτω στο δρόμο, για να τρώη όποιος περναί όσο θέλη και να τού συχωράει τά γονικά του.

Ο τσοπάνης έκαθότανε στο σύρραχο κι άγνάντευε τούς στρατολάτεις πού έπερνούσαν κ' έπαιρναν τυρί. Άξαφνα όμως περναί κι ο Χριστός. Βγάνει τό μαχαίρι του και από τό τυρί έκοψε ένα μεγάλο κομμάτι. Μή γνωρίζοντας ο τσέλιγκας πώς κείος πού κοψε τό μεγάλο κομμάτι τό τυρί ήτανε ο Χριστός, έδαρυγγώμησε. Ο Χριστός τό κατάλαβε, και δίνει μιά κατάρα, και ήρθε μιά βαρυχειμωνιά και παν κατ' άνέμου πρόβατα, γίδια, βουβάκια κι ο τσέλιγκας. Τό τυρί έγινε πέτρα και έμεινε όπως τήν έκοψ' ο Χριστός. Ο τσέλιγκας έμαρμάρωσε, και τά κέρατα από τά βόδια και τά βουβάκια έμαρμάρωσαν και κειά, και φαίνονται στο δρόμο λίγο παραπέρα από τόν τσέλιγκα.

ΡΩΜΑΙΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΝΤ

Μία από τις σημαντικώτερες Γερμανικές εφημερίδες, το «Königsberger Hartungsche Zeitung» δημοσιεύει στο πρώτο παράρτημα του αριθ. 540 της εσπερινής έκδοσης της, τρέχουσα για τη μετάφραση του Κάντ:

«Τώρα τελευταία βγήκε στην Αθήνα το πρώτο μέρος της «Κριτικής του Ίδολου λογισμού» του Κάντ, με τη μορφή μετάφρασης στη δημοτική γλώσσα, από την πένα του Γ. Μαρκέτη και του Άλεξ. Πάλλη, δύο γνωστών συγγραφέων που ζουν κ' εμπορεύονται στο Λίβερπουλ.

Έχουν κάνει κ' οι δύο τους κι άλλες όμορφες μεταφράσεις στον Μαρκέτη χρωστούμε μερικά άρθρα ογκομολογικά, κι ο Πάλλης, έξω από άλλα, έγινε γνωστός από την κλασική μετάφραση της Ίλλιαδας στη Ρωμαϊκή γλώσσα. Ο ίδιος μεταφράζει και το Βαγγέλιο κ' έγινε άφορμή της άνετης εκείνης εξέγερσης των Αθηναίων φοιτητών.

«Δεν πρέπει να παραξενεύεται κανείς γιατί τα έργα του Πάλλη, τα γραμμένα στη γιομάτη δροσιά δημοτική γλώσσα, αναγνωρίζονται μονάχα κ' έχτιμιούνται από ένα μικρό κ' εκλεκτό κύκλο, και γιατί ο Πάλλης δεν είναι, όπως ήτανε σε κάθε άλλο τόπο, πολυακουσμένος, αφού κυριαρχεί το ρεύμα προς την αρχαίαν γλώσσα και η σχολαστικωτάτη σχολαστικότητα. Πόσο όμως εύπλαστη και κατάλληλη είναι η γλώσσα που ζει στα Έλληνικά στόματα, ακόμα και για μια λαμπρή απόδοση δύσκολων έργων σαν την Κριτική του Κάντ, αποδείχεται απ' αυτή τη μετάφραση, που δίνει μια ώθηση γερή στη γλώσσα κι αποτελεί ένα αποστόμαμα όλων εκείνων που κατηγορούν τη Δημοτική για φτωχή, χυδαία κι άνικανη να ποδώσει φιλοσοφικές σκέψεις κ' επιστημονικές ιδέες.»

ΡΩΜΑΙΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Για την «Ρωμαϊκή Γραμματική» του κ. Γ. Ροντάκη, που τόσο άνοστα τήνε κορόιδεψε τις προάλλες στις «Αθήνες» ένα γνωστότατο φιλολογικό κορόιδο, μς γράφει ο φίλος και συνεργάτης μας κ. Herbert Krüger τάκλουθα:

«... Αυτές τις μέρες πήρα ένα βιβλίο καινούριο που πολύ μ' ενθουσίασε: τη «Ρωμαϊκή Γραμματική» του κ. Γ. Κ. Ροντάκη από την Πόλη—την πρώτη τ'ω σ' τ'η κι α λ ά κ ε ρ η που βγήκε στην εποχή μας.

«Σ' έδδομήντα σελίδες, σχήμα 8ο, βρέσκες μια σύντομη γραμματική της Ρωμαϊκής γλώσσας γραμμένη με κεφάλι και δουλειά. Περιγράφει τα κύρια φαινόμενα της γλώσσας που μιλιέται αληθινά και δεν μπερδεύεται σε θεωρίες. Στα προλεγόμενά του μς ξαναθυμίζει το Βηλαρβ και το έργο του—δικαιωματικά, γιατί όσα είπε ο Βηλαρβ στην εποχή του δεν έχαταν ακόμα τίποτα από την άξια τους.

«Η Γραμματική του Ρ. είναι κέρδο για την Ίδέα κι δ' οι φίλοι κ' οι όπαδοι της Δημοτικής έσπεπε να τήνε διαβάσουν και να ύποστηρίζουνε τον συγγραφέα, κι ός μ'ην είναι σύμφωνοι σε μερικά καθέκαστα.

«Καθώς μαθαίνουμε, ο συγγραφέας σκοπεύει να εκδόσει ακόμη μια ιστορική γραμματική και μια Ρωμαϊκή γεωγραφία και του εύχόμαστε να τα βγάλει πέρο με πώτερη τύχη και λιγώτερη ζημία, παρά το πρώτο αυτό βιβλίο του, που την ιστορία του τη θλιβερή μς τήνε δηγύται στο ιστορικό, στο ζώφυλλο. Γ' αυτό κ' η τιμή του βιβλίου—10 φρ. χρ.—που στην αρχή μς φάνηκε παραπολύ μεγάλη, δεν είναι υπερβολική αν λογαριάσουμε τα παθήματα του συγγραφέα και τη μεγάλη ωφέλεια για την Ίδέα.

HERBERT KRUGER

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

ΛΕΞΕΤΑΙ 3—5 Μ.

Η Κοινή Γνώμη

Η ΚΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αγαπητέ μου «Νουμά»

Μας είπες άλλοτε τους λόγους γιατί δεν τ' βλέπεις τ' «Παναθηναία», τ' επίσημο δ' όργανο του Παναμουχλαϊκού συνδέσμου. Κρίμα! Αν τ' άβλεπες και διάβαζες τ' φυλλάδιο της 31 του Όχτώβρη θ' έμελούσες και σ', όπως γέλασα και γώ με τις άνοησίες του άνοητοτάτου κ. Ξενοπούλου, που άπαντώντας στην κριτική του Έφταλιώτη για τ' «Έκθετο», σαλιαρίζει κατά την αγιάτρευτη συνήθεια του για κλίκες και για προγράμματα του «Νουμά».

Όσο για την κλίκα του «Νουμά» θ' άπ' δυό λόγια κατόπι. Τώρα σου λέω μονάχα πως ότο έννοιωσε ο αξιόταστος αυτός άνόητος τ' «Έκθετο» του Φυτίλη, άλλο τόπο έννοιωσε και τ' πρόγραμμα του «Νουμά»—και βέβαια, αφού μ' άς ξεμολογείται πως τ' πρόγραμμά του είναι να θαυμάζεις κάθε δράμα γραμμένο οι «τέσσερις πράξεις και τυπωμένο στην Αθήνα» και να τ' καταδικάζεις όταν είναι εις τέσσαρα πράξεις και τυπωμένο εις τις Αθήνας.

Αυτοί οι άνοστοι Ζακωθιανοί χωρατάδες ούτε για έμετικά δεν μπορούνε να δοθούνε, αφού δεν φέρνουν καμιά ενέργεια. Γράφονται μονάχα έτσι, για γούστο, και για να ποδειχτεί πως ο κ. Ξενοπούλος, σαν τον μακαρίτη «Παλιάνθρωπο», κατόρθωσε ίσα με τώρα με τ' δουλειά του να μ' άς πείσει πως στην φιλολογία η αρχή του είναι να μ'ην έχει καμιά αρχή, η σωστότερα η αρχή του είναι να κολουθάει δουλικά τ' αόιστα εκείνου που καλοπληρώνει τις φιλολογικές άνοησίες του. Άλλος ο Ξενοπούλος της «Τέχνης», άλλος του «Περιοδικού μας», άλλος της «Διάπλασης», άλλος των «Παναθηναίων», άλλος των «Αθητών» κι άλλος θ' άτανε αν ο «Νουμάς» μπορούσε να πληρώσει δέκα δραχμές τ' στήλη και τότε δεχότανε για συνεργάτη του.

Για την κλίκα δεν έχει άδικο. Ίπάρχει μια κλίκα στο «Νουμά», από ανθρώπους που έννοούνε να χτυπάνε αλύπητα και κατακέφαλα την πολιτική και την φιλολογική κακοήθεια, με στην κλίκα αυτή δεν άνήκει ο Έφταλιώτης. Γιατί αν ήτανε κι αυτός της κλίκας, δεν θ' άναφερνε τον Ξενοπούλο και τους τέτοιους στην «Κριτική» του για τ' «Έκθετο» και σ' άρθρο του τ' προχρυσινό για τις «Παιδικήσες σκηνές» και δε θ' ά τους έδιν' έτσι τ' όθάρρος να σαλιαρίζουν του κόσμου τις άνοησίες για πράματα που και να τ' επαινέσουν ακόμα δεν έχουν κανένα δικαίωμα.

Δικός σου Ένας της κλίκας

ΕΥΩΔΗ ΑΕΡΙΑ

Φίλε μου «Νουμά»,

Καταναρωμένος είμαι ακόμη από τ' εύωδη άέρια τ' όποια εισέπνευσα βαθέως δι' άμφοτέρων των ρωθίων μου την έσπέραν της Δευτέρας εις εν άρθρον του Νιρβάνα, δημοσιευθέν εν τ' «Εστία». Ω! ο εύγενής μυσταγωγός του Ωραίου και του Ύψηλου, με τ' άβράς φράσεις του και τ' μεταξούφάντους λέξεις! Πόσον συνεκινήθην όταν έδιδάσασα ότι όφείλομεν κατά τ' άς ήμέρας του Αρχαιολογικού συνεδρίου να παρασταθώμεν σεμνοί και άρχαιοπρεπέις, ως γνήσιοι άπόγονοι των ένδόξων προγόνων και ως θεματοφύλακες της ιεράς παρακαταθήκης, δια να μ' άς θαυμάσουν οι σοφοί ξένοι, τους όποιους θ' ά ξεναγήσωμεν εν τ' πόλει μας! «Πέριξ

της μεγάλης ζωής των έρειπίων, ή μικρά σύγχρονα ζωή πρέπει να ένδυσθ' τον λευκότερον και άγνότερον χιτώνα της δια τήν ιεράν τελετήν». Βεβαιότατα! Αυτό προτείνει ο σεμνός Ιερέας του Καλού και αυτό πρέπει να γίνει!

Έμπρός λοιπόν τους λευκούς χιτώνας μας! Κ' έπειδ' είναι κάπως άσεμνον να παρουσιασθώμεν με τις πουκαμίες, άς δανεισθώμεν τους λευκούς και χρυσοποικίλους χιτώνας των νεκροπατών. Ούτως ένδεδυμένοι, θ' ένθουσιάσωμεν περισσότερο τους ξένους και θ' ά τους πείσωμεν ότι όντως οι νεώτεροι Έλληνες, τ' όστ' των προγόνων των λείγοντες, εν μόνον πράγμα όνειροπολούν, να παρουσιάζονται ως φύλακες των άρχαιοτήτων και ως συγγραφείς άρθρων γεμάτων από εύωδη άέρια.

Είναι άσεμνον, είναι άντιαρχαιοπρεπέις, είναι βάνκυσον και άντιπατριωτικόν, να δείξουμε μεθ' ύριον εις τους ξένους ότι είμεθα λαός ζωντανός, λαός καινούριος με ζώην δική μας κι όχι δανεισμένη από κόκκαλα και από μάρμαρα! Οι σοφοί ξένοι νεκρών κόσμον θ' έλθουν να προσκυνήσουν, και πρέπει όλα, πέριξ του κόσμου αυτού, να είναι νεκρά! He pr fuitis.

Υμέτερος Αρχαιοκοππλίδης

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Την περασμένη Κυριακή πρωί πρωί, στις έπτάμισες, ο κ. Ζάν Μωρεάς έφυγε απ' την Αθήνα.

— Δεν άν έχω ρησε, άλλ' έ σου γ, γιατί πρωί πρωί μπήκε τ' έ μια άμ' άς κλειστή μαζί με τους δυό στενούς του φίλους Μαλακιάτη και Ζητουνιάτη, και τούδωσε για τον Πειραιά, εν' ό τ' διάφορα φιλολογικά αποσπάσματα είχαν πιάσει τους διάφορους σταθμούς του σιδηροδρόμου και τούκαταν καρτέρι.

— Έτσι γλύτωσε και λόγου του και μ' άς από την καταδίωξη των άποσπασμάτων και τώρα π' ά μπορεί κανένας μπαίνοντας στο Ζαχαράτου να ιδεί και κανέναν ένθρωπο, εν' ό πρώτα έβλεπε μέσα εκεί μονάχα λογίους.

— Και να είτανε μονάχα Αθηναίοι λογίοι, ύπομονή. Μ' ά ήσαν επικουρικοί κι από τον ύπόδουλο Έλληνισμό, και μάλιστα, καθώς μ' άς είπαν, ήρθε και κάποιος από την Άλεξάνδρεια μόνο για να σιγουράρει στο πλάι του. Φανταστήται!

— Ο κ. Μουχλίδης των «Παναθηναίων» χάρισε στο Μωρεάς μια πλίκα άσημνία και τ' «Άστ'» άναγράφοντας την είδηση των άποκάλεσε «σθεναρόν».

— Μονάχα σακατεμένο γεροντοπαλήκαρο μπορούσε να φαναστεί σθεναρόν τον κ. Μουχλίδη, και κανένα τέτοιο έγράψε τ' είδηση στο «Άστ'».

— Ίστερ' από τ' άνοσιούργημα που διέπραξε ο κ. Βάλδης επί του Πινδάρου, πρέπει να ψηφιστεί νόμος και να χαρακτηρίσει και τ' άρχαία κείμενα ως άρχαία μνημεία, άπαγορεύοντας στους Ρωμιούς να έχτελούνε σ' αυτά τις φυσικές ανάγκες τους.

— Ένα χαριτωμένο επεισόδιο του Μωρεάς και του Κουρούπη μ' άς διηγήθηκαν.

— Ο Κουρούπης θέλοντας να τ' όνε περικοπηθεί άρχισε να μεταφράζει την «Ίφιγένεια» του και του τ' άγγειλε.

— «Εύχαριστώ πολύ, άπάντησε τρομασμένος ο Μωρεάς, μ' άς έπρόλαβε άλλος και μού μετέφρασε την Ίφιγένεια».

— «Άλλος; Μ' ά ποιος είν' αυτός;» Ρώτησε ο Κουρούπης.

— «Ο Εύριπίδης!» τ' άπήντησε.

— Μ' ά πού να τ' άκούσει αυτά ο Κουρούπης! Όχι μόνο έακολούθησε τ' δουλιά του μ' ά κέλεσε και τον Μωρεάς ένα βράδυ, μαζί μ' άλλους λογίους, στο Άναγνωστήριο της Έθν. Βιβλιοθήκης, που τ' παραχώρησε εύγενέστατα ο κ. Καμπούρογλου, για να τους διαβάσει τ' ήν πρώτη πράξη.

— Η παράσταση όμως έναύγησε γιατί ο κ. Μωρεάς είλε τ' ήν έξυπνάδα να κρολογήσει κείνη τ' ήν βραδιά και να μ' ή βγει από τ' ό σπίτι του.

— Ο φίλος μας κ. Μιχ. Λυκιαρδόπουλος μ' άς γράφει

πως είναι πρόθυμος να αναγγείλει κάθε καινούριο Ρωμικό βιβλίο στη Ρωσική επιθεώρηση «Η Ζυγαριά» της Μόσχας...

«Moscou, Russie. Revue «La Balance» pour Mr Lyciardiopoulos. Place du Theatre, maison Métropole 2 B.

Ο κ. Μένος τυπώνει την μετάφραση της «Αντιγόνης» του από τυπογραφείο της «Εστίας».

Το βιβλίο, λουσάτο κι εκλεχτό, θάναί έτοιμο σε καμιά δεκαριά μέρες.

Πριν τήνε κυκλοφορήσει, θά τήνε διαβάσει στον «Παρνασσό» και κατόπιν θά ζητήσει να τήνε παραστήσει και στο Στάδιο.

Κάτι τέτοιο ονειρεύτηκε κι ο «Νουμάς», γράφοντας για την παράσταση της «Τριγένειας» και θά τήνε για καμιά του να βεί τόνειρό του πραγματοποιημένο.

Μας είπαν μάλιστα πως ο κ. Μένος βρήκε και την καλλιτέχνη που θά μπορούσε με την αγαλματενία κορφοστασία της και την καλλιτεχνική φωτιά της να μας παρουσιάσει την «Αντιγόνη» ολοζώντανη.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΚΕΡΔΟΣ 335,320 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί 335,320 δραχμές έδωκε μέχρι τούδε το γραφείον του τραπεζομεσιτου κ. Γ. Φωτίου εις τους πελάτας του...

Ο κ. Γ. Φωτίου θέλει να αναβιβάσει το ποσόν τούτο εις 1,000,000 δρ. Επιθυμούν δε να συμμετάσχουν τούτων πέντε αι τάξεις της κοινωνίας...

Ποσάτως από τυχρόν γραφείον του κ. Γ. Φωτίου, πωλεί και λαχεία του Έθν. Στόλου προς δρ. 3 έκαστον...

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Περίεργε. Μα για όνομα του Θεού! Και την άλλη φορά που δημοσιεύσαμε τονέτα του Έρμονα, την ίδια έρωτηση μας κάνατε...

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1904

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Εις μεταλλικόν Ταμείον Τραπεζικά γραμμάτια Ιονικής Τραπεζής Κερματικά διδραχμα και μονόδραχμα Έξωτερ. λογαριασμοί...

Table with 2 columns: 31 Οκτωβρίου 1904 and 30 Σεπτεμβρίου 1904. Rows include various financial items like Ταμείον, Δάνεια, Προξοφλήσεις, Μετοχαι, etc.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικόν Κεφάλαιον Αποθεματικά κεφάλαια Τραπεζικά γραμμάτια εν κυκλοφορία...

Table with 2 columns: 31 Οκτωβρίου 1904 and 30 Σεπτεμβρίου 1904. Rows include Μετοχικόν Κεφάλαιον, Αποθεματικά κεφάλαια, Τραπεζικά γραμμάτια, etc.

Έν Αθήναις τῆ 6 Νοεμβρίου 1904

Ο Διευθυντής του Λογιστηρίου Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ